

AVAUS UUTEEN YLI RAJOJEN

innoESPOO

INNOESPOO:

Avaus uuteen

YLI RAJOJEN

omnia

A!
Aalto-yliopisto

LAUREA
AMMATTI- ja KOKEMUKESKUS

ESPOO
ESBO

 Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Euroopan unionin
Kulttuurin ja nuorisolautakunta

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Toimittaneet: Johanna Lyytikäinen, Kirsi Niskala

Kirjoittajat: Leena Alakoski, Henri Böhm, Kristiina Erkkilä,
Emilia Grön, Tomas Illman, Sari Jääskeläinen, Raija Karioja,
Pia Kiviharju, Jouko Kivimetsä, Johanna Lyytikäinen, Jorma Pohtola,
Tuula Povoljajeff, Heikki Rannikko, Katri Savolainen

Rahoittajat: Euroopan sosiaalirahasto (ESR),
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY),
Espoon kaupunki

978-952-5745-19-1 (PDF)
978-952-5745-20-7 (painettu)
Omnian julkaisu C 15

54 sivua

Avainsanat: yrittäjyys, innovaatiot, yrittäjyyskasvatus,
kaupunkikehitys, palvelujen kehitys, yhteistyö, ekosysteemi,
oppilaitosyhteistyö, co-creation, Espoo innovation garden

Kannen ulkoasun suunnittelu: Adverbi

Painopaikka ja taitto: Multiprint Oy, Vantaa 2015

TIIVISTELMÄ

InnoEspoo-projektissa kehitettiin uudenlaisia yhteistyömuotoja kolmen eri koulutusasteen ja Espoon kaupungin välille. Tavoitteina oli tukea yrittäjyyttä ja uusien palvelujen kehittämistä Espoon alueella.

InnoEspoossa keskityttiin käytännönläheiseen toimintaan, joustaviin kokeiluihin ja osaamisen jakamiseen. Keskeistä oli myös opiskelijoiden ja yrittäjien osallistuminen kehittämiseen ja toteuttamiseen.

Hankkeen aikana järjestettiin valmennuksia jo toimiville yrittäjille (Osaamista ja oivalluksia -valmennussarja) ja yrittäjyyttä suunnitteleville yrittäjille (Yrittäjästartti). Opiskelijoiden kanssa ideoitiin uusia palveluja Suurpellon ja Oittaa kartanon alueelle vuorokauden mittaisilla Espoo Challenge -innovaatioleireillä. Hankkeessa kehitetty Seniori365.fi-palvelusivusto kokoaa palveluntarjoajia, tietoa ja aktiviteetteja kotona asumisen tukemiseksi. Hankkeessa järjestettiin tapahtumia ja tiivistettiin organisaatioiden välistä yhteistyötä InnoVaara-yrityshubin kehittämisessä. Eri alojen opiskelijat ja yrittäjät osallistuivat uusien tapahtumien ja tilojen kehittämiseen Träskändan kartanon juhlatilalla ja kauppakeskus Entressen OppiPopappi-tilassa.

InnoEspoossa onnistuttiin yrittäjyyden tukemisessa ja joustavien toimintatapojen kehittämisessä. Projektin aikana kehitettyjä pilotteja kehitetään edelleen. Projektissa rakennettu yhteisö jatkaa yhteistä työtä ja vuoropuhelua yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi jatkossakin.

Projektin kumppaneita olivat Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia, Laurea-ammattikorkeakoulu ja Aalto-yliopiston Pienyrityskeskus. Rahoittajina olivat Euroopan sosiaalirahasto ja Espoon kaupunki. Projekti toteutettiin 1.2.2013–30.4.2015.

SUMMARY

New forms of co-operation between three different levels of education and the city of Espoo were developed in the InnoEspoo project. The goal of the project was to support entrepreneurship and to develop new services in the Espoo area.

The focus of InnoEspoo was on practical operation, flexible experiments and the distribution of know-how. The participation of students and entrepreneurs in developing and carrying out ideas was also pivotal.

During the project, there were coaching events for established entrepreneurs (the “Osaamista ja oivalluksia” coaching series) and for entrepreneurs planning on starting a business (“Yrittäjästartti”). Students participated in planning new services for the Suurpelto and Oittaa mansion area during the 24-hour Espoo Challenge innovation camp. Seniori365.fi -service portal provides services, knowledge and activities to senior citizens to support their living at home. Events were organized and co-operation between organisations tightened in developing the InnoVaara business hub.

Students and entrepreneurs of various fields participated in developing new events and facilities during the festival week of the Träskända mansion and at the OppiPopappi pop-up facility at Entresse shopping centre.

InnoEspoo succeeded in supporting entrepreneurship and developing flexible modes of operation. Pilots developed during the project are being developed further. The community built during the project will continue its co-operation and dialogue to reach its shared goals in the future.

The partners of the project were Omnia (the joint authority of education in the Espoo region), the Laurea University of Applied Sciences and the Aalto University Small Business Center. The project was funded by the European Social Fund and the city of Espoo. It took place from 1 February 2013 to 30 April 2015.

SISÄLLYS:

INNOESPOO: AVAUS UUTEEN YLI RAJOJEN

ESIPUHEET

ESPOON KAUPUNKI – InnoEspoossa osataan!	7
LAUREA – InnoEspoo – ainutlaatuista, kansainvälisesti palkittua kehittämissyhteistyötä Espoossa	8
OMNIA – Toisin nähden, tehden ja sanoen: InnoEspoo	9
AALTO – InnoEspoo on ratkaisu yhteiskuntamme ”mattitilanteeseen”	10

JOHDANTO

11

INNOESPOO INNOSTAA YRITTÄJYYTEEN

12

YRITTÄJÄSTARTTI – kohti yrittäjyyttä	12
OSAAMISTA JA OIVALLUKSIA – yrittäjävalmennus	14
ESPOO CHALLENGE -innovaatioleirit	17
INNOSTU INNOVAARASSA – yhdessä kohti yrittäjyyttä	19
INNOVAARA näkyi ja kuului valtakunnallisella Keksintöviikolla	23

INNOVATIIVISTEN PALVELUJEN KEHITTÄMINEN

25

HYVINVOINTIA SENIOREILLE JA HEIDÄN LÄHEISILLEEN – apua yhdestä paikasta – seniori365.fi	25
AKTIIVISUUTTA ELÄMÄÄN -HYVINVOINTITAPAHTUMAT – hyvää oloa kaikille	30
OPPIPOPAPPI: oppilaitosten yhteinen oppimistila vietiin ihmisten keskelle – kauppakeskukseen	35
TRÄSKÄNDAN KARTANOSSA opittiin ja tehtiin historiaa yhdessä	38

HANKKEESSA OPITTUA

41

INNOESPOO sosiaalista oppimista kehittämässä	41
INNOESPOO yrittäjyyttä tukevassa ekosysteemissä	44
INNOESPOO-PROJEKTI aluekehittämisen moottorina	47

LIITTEET

ESIPUHE

ESPOON KAUPUNKI

INNOESPOOSSA OSATAAN!

InnoEspoo-hankkeen palvelulupaus oli koulutus- ja yrityspalveluorganisaatioiden rajat ylittävän, opiskelijayrittäjyyttä ja Espoon kaupungin palvelukehitystä tukevan yhteisön rakentaminen. Hanke onnistui tässä tavoitteessaan erinomaisesti.

Oivina esimerkkeinä hankkeen myötä syntyneistä konsepteista mainittakoon Espoon kaupunkikehityksen ja espooalaisten yritysten aitoja haasteita ratkovat Espoo Challenge -leirit ja yhdessä Espoon senioripalveluiden kanssa kehitetty sähköinen palvelualusta Seniori365.fi.

Ohjausryhmän puheenjohtajana on ollut ilo seurata Omnian, Laurean ja Aallon opiskelijoiden, opettajien ja kehittäjien yhteisön InnoEspoon rakentumista organisaatorajat unohtaen. InnoEspoon myötä on syntynyt satojen osaajien verkosto, joka jatkaa elinvoimaisena myös hankkeen päätyttyä. Haluankin kiittää kaikkia hankkeen onnistuneeseen toteutukseen osallistuneita sekä etenkin projektipäällikkö Johanna Lyytikäistä, joka on pitänyt ansiokkaalla tavalla moniulotteisen ja tavoitteiltaan kunnianhimoisen hankkeen langanpäät hyppysissään.

*Terveisin
Tuula*

Tuula Antola on Espoon kaupungin elinkeinojohtaja ja InnoEspoo-projektin ohjausryhmän puheenjohtaja.

Kuvaaja: Junnu Lusa

ESIPUHE

LAUREA

INNOESPOO – AINUTLAATUISTA, KANSAINVÄLISESTI PALKITTUA KEHITTÄMISYHTEISTYÖTÄ ESPOOSSA

Yhteistyössä on voimaa, sillä yhteistyö mahdollistaa haasteisiin tarttumisen resursseilla, jotka eivät ole yhden toimijan käytettävissä. Koska yhdessä on enemmän aikaa kuin olisi koskaan yksin, ei ole yllätyks, että yhteistyö kantaa. Yhteistyö vahvistaa resursseja. Tulokset syntyvät siellä, mihin aika käytetään ja resurssit kohdennetaan. Tulosten syntyä vahvistaa inspiraatio, joka vahvistuu hyvässä yhteistyössä. Innostus luo innostusta, mikä voimaannuttaa ihmiset ja saa kaikki antamaan parhaansa yhteisen haasteen eteen. Osallisuuden kautta on syntynyt uusi kehittämisyhteisö uuden yhteisen haasteen äärelle.

Ajattelu ja sen myötä ongelmanratkaisu kehittyy, kun se rakentavasti haastetaan. Kun erilaiset toimijat pääsevät yhdessä ratkomaan uusia haasteita, syntyy uudenlaista ajattelua. Silloin syntyy myös uusia, ennalta arvaamattomia, luovia tuloksia! InnoEspoo on koonnut yhteen vahvat espoolaiset kehittäjät. Sen erityisyys kehittämisyhteisönä on kuitenkin ollut espoolaisten opiskelijoiden osallisuus ja heidän keskeinen roolinsa kehittämistyössä. Kun kehittämisyhteisössä ovat olleet mukana asiantuntijoiden lisäksi eri alojen opiskelijat ammatilliselta toiselta asteelta, ammattikorkeakoulusta ja yliopistosta, on syntynyt uutta ajattelua. Vaikuttavaa on, että uusi ajattelu synnytti myös Seniori365.fi -palveluinnovaation, joka vielä palkittiin kansainvälisesti (Design for All Foundation). Esitän onnittelet kaikille toimijoille esimerkillisestä työstä!

Esitän myös lämpimät kiitokset Espoon kaupungille, Omnialle, Aalto-yliopistolle ja espoolaisille yrityksille hyvästä, ennakkoluulottomasta ja kehityksen mah-

dollistavasta yhteistyöstä! InnoEspoo on erinomainen esimerkki yhteistyöstä ja dynamisesta toimintamallista, jollaista Laurea-ammattikorkeakoulu haluaa olla Uudellamaalla vahvistamassa niin opiskelijoiden kuin alueen parhaaksi. Yhdessä enemmän!

*Terveisin
Jouni*

*Jouni Koski on Laurea-ammattikorkeakoulun rehtori ja osakeyhtiön toimitusjohtaja.
Kuvaaja: Mervi Burton*

ESIPUHE

OMNIA

TOISIN NÄHDEN, TEHDEN JA SANOEN: INNOESPOO

Innovaatioiden syntymiseen liittyvät riskit, rajat rikkova yhteistyö ja lupa epäonnistua. Kuulostaako tulta?

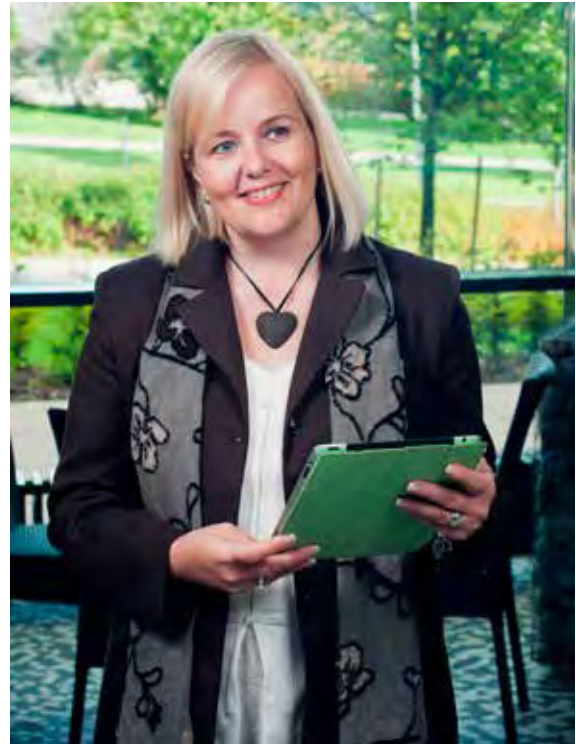
Todennäköisesti kuulostaa, jos työsi puolesta osallistut keskusteluun yrittäjyyskasvatuksesta, kasvuyrityksistä ja innovaatioista lukemalla, kirjoittamalla tai verkostoitumalla innostavissa tilaisuuksissa.

Entä koska viimeksi otit riskin, rikoit rajoja tai haekuit tilanteeseen, jossa epäonnistumisen todennäköisyys on suuri?

InnoEspoon kehittäjät, tutkijat, opiskelijat ja yrittäjät asettuivat kerta toisensa jälkeen tilanteisiin, joissa tulokset olivat epävarmoja, riskit korkeita ja rajat pakko rikkoa. Erityisesti projektihenkilöstön piti lyhyellä varoitusajalla alkaa työskennellä tiiminä yli organisaatorajojen, sietää epävarmuutta työn tavoitteista ja tuloksista sekä kestää erilaisten toimintakulttuurien ja työn tekemisen tapojen epämukavuutta.

Lyön vaikka vetoa, että niin InnoEspoon rahoittajien, ohjausryhmän kuin projektin asiantuntijoidenkin näkökulmasta epävarmuus ja epäonnistuminen ovat Pecha Kuchan aiheina helpompia kuin arkipäivän kokemuksina. Samalla lyön vetoa siitä, että kukaan mukana olleista ei jälkepäin ajatellen olisi tyytynyt kompromisseihin tai helpompiin tapoihin edetä projektissa.

InnoEspoossa ylitettiin projektin määrälliset ja laadulliset tavoitteet ja hankkeessa saatiin aikaan vai-

Elina Oksanen-Ylikoski työskentelee viestintä- ja kehittämisjohtajana Espoon seudun koulutus- ja nuorisoyhtiössä Omniassa. Kuvaaja: Teemu Ylikoski

kuttavia tuloksia liittyen eri asteiden opiskelijoiden yrittäjyysvalmiuksiin, uusien yritysten syntymiseen ja kaupungille keskeisten palvelujen kehittämiseen.

Jatkon kannalta kiinnostavinta taitaa kuitenkin olla se, mitä InnoEspoo opetti meille rajojen rikkomisesta ja työn tekemisestä epävarmassa tilanteessa ja epämukavuusalueella. Siitä, mitä on avata kampuksen ovet vieraille ja alkaa tehdä töitä yhdessä – ja siitä, mitä huikeita irtiottoja eri taustoista tulevien ihmisten välille syntyvä luottamus lopulta saa aikaan. Sillä sitä arkipäiväistä toisin näkemistä, tekemistä ja sanomista me nyt tarvitsemme!

*Terveisin
Elina*

ESIPUHE

AALTO

INNOESPOO ON RATKAISU YHTEISKUNTAMME ”MATTITILANTEeseen”

Kansalaisten yksilöllisiä tarpeita korostava kehitys pakottaa yritykset, oppilaitokset ja kunnat valitsemaan tarkasti, ketä ja miten palvella. Muuten ne eivät ole kilpailukykyisiä markkinoilla, jotka ovat nyt kansainväliset.

Tarve palvella kohdistetummin ja toisaalta tarpeiden moninaistuminen aiheuttavat sen, että yhteiskunnassamme on yhtäkkiä tilaus lukuisille uusille palveluille ja yrityksille. Ikääntyvien määrän kasvu yhteiskunnassamme vain lisää tarpeita.

Tilanteesta tekee haastavan se, että yksilöllisempien tuotteiden ja palveluiden kehittäminen yhä moninaisempiin tarpeisiin vaatii moninkertaisesti kehittämisesurssuja aikaisempaan nähden. Verorahoihin perustuvat tutkimus- ja kehitysrahat ovat sen sijaan pikemminkin vähenemässä. Julkisilla varoilla edistetty kehitystoiminta joutuu suurennuslasin alle. Mikä keinoksi?

Shakkitermejä lainaten olemme ”mattitilanteessa”. Ympärillämme on tarpeita ja tarvitsijoita, mutta olemme kädettömiä tuottamaan niihin ratkaisuja, kun rahamme ovat lopussa. Odotamme, että ruotsalaiset, amerikkalaiset ja kiinalaiset tulevat ja pelastavat meidät. Hehän voisivat tarjota myös työpaikkoja. Ehkä ei nyt johtotehtäviä, mutta ainakin jotakin. Olishan se parempi kuin ei mitään.

Tähän tilanteeseen tarvitaan InnoEspoo. Yhdistämällä koulutus/oppimisjärjestelmä kokonaisuutena vas-

Jari Handelberg on Aalto-yliopiston Pienyrityskeskusten tutkimusjohtaja ja InnoEspoo-aktivisti.

taamaan yhä paremmin työllistymisen ja yrittäjyyden vaatimuksiin muotoutuneessa toimintaympäristössä, saamme vähillä resursseilla enemmän aikaan. Oleellista ratkaisussa on tiivis yhteistyö yritysten, kaupungin ja muiden toimijoiden kanssa – jopa niiden ulkomaalaisten kanssa.

InnoEspoo on jo lyhyessä ajassa osoittanut oppilaitos-, ala- ja oppiasterajat ylittävän ja kaupungin ja yritysten kanssa tehtävän yhteistyön potentiaalin. Se myös laittaa uusiksi aikaisempia käsityksiä siitä, mistä tulevat potentiaalisimmat ideat ja osaaminen yrittäjyyteen ja työllistymiseen. Ne eivät katso alaa ja astetta. Yhteistyö sen sijaan tekee niistä timantteja.

InnoEspoo on ollut alkusoittoa, menestyksellistä selailaista, tulevalle kehitykselle, jonka voi olettaa jatkuvan. Jää nähtäväksi, tuleeko InnoEspoosta itsessään jo merkittävä vientituote. Myös muualla maailmassa kipuillaan samojen haasteiden kanssa.

*Terveisin
Jari*

JOHDANTO

*Johanna Lyytikäinen,
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia*

Tämä julkaisu kertoo InnoEspoo-projektista, jolla on tuettu yrittäjyyttä ja uusien palvelujen kehittämistä Espoossa ja vahvistettu yhteistyötä eri koulutusasteiden ja Espoon kaupungin välillä. Projekti on Euroopan sosiaalirahaston ja Espoon kaupungin rahoittama, ja se on ollut käynnissä 1.2.2013–30.4.2015.

InnoEspoon taustalla on ollut ajatus siitä, että uusia ratkaisuja saadaan aikaan parhaiten silloin, kun erilaiset osaajat kohtaavat toisensa. Tämä koskee niin eri alojen asiantuntijoita, opiskelijoita kuin yrittäjiä. Niukkojen resurssien takia yhteisten tapahtumien ja tilojen kehittäminen on viisasta. Se on myös paljon enemmän; se on täysin välttämätöntä, mikäli haluamme luoda otollista kasvuympäristöä kaupallisille ja sosiaalisille menestystarinoille sekä kehittää uusia ratkaisuja edessä oleviin yhteiskunnallisiin haasteisiin.

InnoEspoon ensisijaisena tavoitteena on ollut kehittää monimuotoista espoolaista yrittäjyyttä. Erityisesti kohderyhmään nostettiin opiskelijayrittäjät, luovien alojen yrittäjät, osuuskunnat, mikroyrittäjät ja osakaiset yrittäjät. Näiden yrittäjien tavoitteena ei välttämättä ole voimakas kasvu vaan ennen kaikkea itsensä työllistäminen. Nämä yrittäjät ovat kuitenkin tärkeä osa espoolaista yrityskehitystä ja osaajien joukkoa.

Hankkeen toisena tavoitteena on ollut innovatiivisten palvelujen kehittäminen. Tällä tarkoitetaan sekä pienten yritysten toimintaedellytysten vahvistamista erilaisilla valmennuksilla, yritysten mahdollisuutta hyödyntää opiskelijoiden tuoreita ajatuksia palvelujensa kehittämisessä sekä uusia ideoita ja toimintatapoja Espoon kaupungin palvelujen kehittämiseen.

Näiden kahden päätavoitteen rinnalle projektitiimi nosti hyvin varhaisessa vaiheessa yrittäjyyttä tukevan yhteisön kehittämisen ja vahvistamisen. Yhteisö muodostuu eri koulutusasteiden opiskelijoista ja henkilöstöstä, alueen yrittäjistä ja Espoon kaupungin toimijoista. Yhteisillä tapahtumilla ja toiminnoilla on pyritty organisaatioiden raja-aitojen kaatamiseen, eri alojen ja erilaisten osaamisten kohtaamiseen sekä työelämysuhteiden ja yrittäjyysosaamisen vahvistamiseen. Hanke on ollut hyvin käytännönläheinen; yhteistyötä on kehitetty yhdessä ideoimalla, uutta kokeilemalla ja olemassa olevia rakenteita hyödyntämällä. Uusia mahdollisuuksia ja haasteita on tunnistettu siten hyvin konkreettisella tasolla.

Projektitiimi koostui kahden vuoden aikana Aalto-yliopiston Pienyrityskeskukseen, Laurea-ammattikorkeakouluun ja Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnian asiantuntijoista. Hanketta koordinoi Omnia. Projektitiimin jäsenet osallistuivat tiiviisti viikoittaisissa palavereissa yhteisömallin kehittämiseen sekä osaprojektien ideointiin ja toteuttamiseen.

Ohjausryhmätyöskentelyyn osallistui hankekumppanien lisäksi Espoon kaupungin, YritysEspoon, Metropolian ja ELY-keskuksen edustajia. Lisäksi yrittäjillä ja opiskelijoilla oli omat edustajansa. Suuri kiitos kuuluu myös toiminnan kehittämiseen osallistuneille opiskelijoille, yrittäjille, hankekumppanien muille asiantuntijoille ja sidosryhmien edustajille.

Julkaisun kahdessa ensimmäisessä luvussa kerrotaan, millaisia konkreettisia osaprojekteja InnoEspoossa on kahden vuoden aikana toteutettu yrittäjyyden tukemiseksi ja uusien palvelujen kehittämiseksi. Viimeisessä luvussa arvioidaan yhteistyön aikana opittua sekä pohditaan yhteistyötä osana laajempaa kuvaa yrittäjyyden tukemisesta ja alueiden kehittämisestä.

INNOESPOO

INNOSTAA YRITTÄJYYTEEN

YRITTÄJÄSTARTTI – KOHTI YRITTÄJYYTTÄ

Jorma Pohtola, Aalto-yliopiston Pienyrityskeskus

Sari Jääskeläinen, Laurea-ammattikorkeakoulu

Leena Alakoski, Laurea-ammattikorkeakoulu

Heikki Rannikko, Aalto-yliopiston Pienyrityskeskus

Eri asteen oppilaitoksilla on todettu olevan keskeinen rooli ns. yrittäjyyden ekosysteemin luomisessa ja kehittämisessä: niiden tulisi ”tuottaa” riittävästi yrittäjämäisesti ajattelevia ja toimivia valmistuvia opiskelijoita yhteiskuntaan, jotta sen dynamiikka säilyy ja kehittyy. Hankkeessa luotiin uudentyyppisiä oppimisympäristöjä hyödyntämällä eri koulutusasteiden yrittäjyysosaamista ja avaamalla koulutusorganisaatioiden tilat aiempaa laajemman opiskelijaryhmän käyttöön. Näin jaettiin osaamista ja synnytettiin uusia ideoita aiempaa tehokkaammin ja monimuotoisemmassa ryhmässä. Tavoitteena oli tukea erityisesti yritystoiminnan käynnistämistä vaihetta opiskelijayrittäjyydessä. Tähän vastattiin hankkeen osaprojektilla ”Yrittäjästartti”. Kohderyhmänä olivat erityisesti yrittäjyydestä kiinnostuneet, yrityksen perustamista suunnittelevat tai juuri yrityksen perustaneet opiskelijat. Projektissa mukana olevien koulutusorganisaatioiden opiskelijoille annettiin uudentyyppistä koulutusta, joka ylitti oppilaitosrajat ja innosti opiskelijayrittäjyyteen ja oman yrityksen perustamiseen.

Koulutus innosti opiskelijoita yrittäjyyteen

Yrittäjästartti-koulutus toteutettiin hankkeen kulussa kaksi kertaa. Ensimmäinen koulutus toteutettiin keväällä 2014 ja toinen syksyllä 2014. Kouluttajina olivat asiantuntijat Aallosta, Laureasta ja Omniasta. Koulutuspäivien sisältöteemat olivat henkilökohtaiset yrittäjävalmiudet, yrityksen markkinointisuunnittelu, markkinointiviestintä ja myyntityö sekä yrityksen talouden haltuunotto ja verotus. Lisäksi yritysideoiden esittelyyn oli varattu oma päivä. Kunkin koulutuspäivän suunnittelussa painotettiin sisältöjä siten, että ne tarjosivat mahdollisuudet yritysmerkkin läpikäymiseen ja eri oppilaitoksista tulevien, erilaisia koulutusaloja edustavien opiskelijoiden väliseen vuorovaikutukseen. Koulutus sisälsi kuuden lähiopiskelupäivän lisäksi erilaisia itsenäisiä tehtäviä sekä henkilökohtaista ohjausta oman liiketoimintasuunnitelman tekoon. Suurimmalla osalla osallistujista yritystoiminta oli vasta idea-asteella. Koulutuksessa käytiin läpi opiskelijoiden henkilökohtaisia ominaisuuksia sekä kartoitettiin, kuinka kukin voisi hyödyntää omia vahvuuksiaan mahdollisimman tehokkaasti oman yritystoiminnan käynnistämiseen.

Kevään 2014 Yrittäjästartissa oli 25 osallistujaa ja syksyllä 2014 osallistujia oli 27, eli yhteensä 52 opiskelijaa kaikista projektiin osallistuneista koulutusorganisaatiosta. Osallistujat edustivat useita eri koulutusaloja. Koulutuspäivistä kerättiin sanallista palautetta. Saatua palautetta oli voittopuolisesti positiivista, ja valmennus innosti opiskelijaa miettimään oman yrityksen perustamista. Yrittäjästartin läpikäyneet perustivat vuoden 2014 aikana yhteensä kuusi yritystä, ja usean uuden yrityksen suunnittelu on edelleen vireillä.

Alla otteita osallistujien sanallisesta palautteesta:

”Jokainen yrittäjästarttikerta sisälsi jotain hyvää. Ne sisälsivät hyvää perustietoa yrityksistä ja niistä oli ehdottomasti hyötyä.”

”Oli kiva kuulla uudenlaisia liikeideoita ja tutustua uusiin ihmisiin.”

”Asiasta oli paljon hyötyä oman yrityksen liiketoimintasuunnitelmaa miettiessä.”

”Tiedon määrä oli mielestäni liian suuri omaksuttavaksi lyhyille luennoille, mutta koulutus oli mielestäni muuten erittäin selkeä ja hyvä.”

Yrittäjästartti vahvisti yrittäjyyden ekosysteemiä pääkaupunkiseudulla

Jo hanketta käynnistettäessä tiedettiin, että oppilaitoksissa, niin yliopistosektorilla kuin ammattikorkeakoulu- ja ammattiopistotasolla, syntyy opiskelijoiden keskuudessa uusia kaupallistettavia ideoita. Yrittäjyyden ekosysteemin haasteena on pitkään ollut se, että oppilaitokset ovat olleet yrittäjyyden ekosysteemin kehittäjinä ja sen elinvoimaisuuden ylläpitäjänä varsin itsenäisiä toimijoita. Perinteisessä koulutusjärjestelmässä yhden koulutusalan opiskelijat näkevät uudet mahdollisuudet ja ideat usein liian kapeasti, jolloin syntyneet liikeideat eivät ole riittävän uusia ja erilaisia mullistamaan markkinoita. Tiedetään myös, että monet uudet menestyneet startup-yritykset ovat syntyneet juuri monialaisesti eri tieteiden ja toimialojen rajapinnassa.

Koska etukäteen on vaikea määrittää, minkälaisista olosuhteista ja minkälaisista taustoista kaupallista potentiaalia omaavat uudet ideat syntyvät, pyrittiin Yrittäjästartissa yrittäjyysosaamisen kehittämiseen oppilaitosrajat ja -tasot ylittävällä yhteistyöllä. Opiskelijat joutuivat avartamaan näkemyksiään liiketoimintamahdollisuuksista yhdessä toisten monia erilaisia koulutusaloja edustavien opiskelijoiden kanssa monialaisessa koulutuskokonaisuudessa. Näin mahdollistettiin myös opiskelijoiden verkostoituminen yli oppilaitosrajojen. Starttiin osallistuneiden opiskelijoiden palautteet osoittavat, että valittu koulutuksen toimintamalli oli toimiva ja tuotti hyviä tuloksia niin opiskelijoiden asenteissa kuin myös käynnistyneiden uusien yritysten muodossa. Uutta yrittäjyysvarantoa syntyi pääkaupunkiseudulle, ja osaprojekti vahvisti näin osaltaan yrittäjyyden ekosysteemiä.

Yrittäjästartin toteutuksessa koettiin hyväksi myös projektiin osallistuneiden oppilaitosten toimijatason yhteistyön muodostuminen kiinteäksi ja toimivaksi. Kouluttajien ja valmentajien oppilaitosrajat ikään kuin katosivat koulutuksen edetessä. Sama ilmiö oli nähtävissä myös opiskelijoiden puolella; Aallon, Laurean ja Omnian opiskelijat ideoivat yhdessä uusia liikeideoita. Intressi yrittäjyyden edistämiseen ei loppu hankkeen loppumiseen, ja nyt luotua yhteistyömallia voidaan mainiosti hyödyntää myös jatkossa erilaisissa yrittäjyyden edistämiseen liittyvissä hankkeissa.

Katriinamies – Karri Lehtonen ja Antti Hintsa.
Kuvaaja: Ulla Etholén

OSAAMISTA JA OIVALLUKSIA - YRITTÄJÄVALMENNUS

Raija Karioja, Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia
Leena Alakoski, Laurea-ammattikorkeakoulu
Sari Jääskeläinen, Laurea-ammattikorkeakoulu

InnoEspoo-projektin yhtenä tavoitteena oli edistää alueen eri koulutusorganisaatioiden ja yrittäjien verkostoitumista. Tähän vastattiin osaprojektin Osaamista ja oivalluksia -yrittäjäkoulutustilaisuuksilla. Kohderyhmänä olivat erityisesti mikroyritykset, jotka monipuolistavat ja vahvistavat eri tavoin esoolaista yrityskehittämistä. Yrittäjiä haluttiin kannustaa kehittämään omaa liiketoimintaansa InnoEspoossa. Projektissa mukana olevien koulutusorganisaatioiden opiskelijayrittäjille haluttiin lisäksi antaa uudentyyppisiä verkostoitumismahdollisuuksia pienyrittäjien kanssa yli oppilaitosrajojen. Samalla yrittäjäkoulutus palveli myös yrittäjyyden alkuvaiheessa olevia ja sivutoimisia yrittäjiä.

Palvelumuotoilulla haettiin uutta näkökulmaa yrittäjävalmennuksiin

Koulutusorganisaatioissa haluttiin ymmärtää paremmin pienyrittäjien arkea ja todellisia koulutustarpeita. Siksi päädyttiin kehittämään koulutus- ja valmennuspalvelua yhdessä yrittäjien kanssa (Edgar 2008) palvelumuotoilun prosessivaiheita seuraten: asiakkaan ymmärtäminen, palvelun ideointi, palvelun konkretisointi, seulominen ja toteutus (Moritz 2005).

IDEOINTITYÖPAJA

Projektitiimin yrittäjyymmärrystä vahvistettiin erilaisin selvityksin ja opinnäytetyön avulla. Lisäksi koulutuspalvelun kehittämiseksi järjestettiin kaksi työpajaa: ideointi- ja kiteytystyöpajat. Ideointityöpajassa mikroyrittäjät pohtivat pienryhmissä 8x8-menetelmää hyödyntäen (Leminen ym. 2012), millaista tukea ja osaamisen vahvistusta he erityisesti tunsivat tarvitsevansa (Kuvio 1). Kolmessa pienryhmässä saatiin menetelmän mukaisesti maksimissaan 64 ideaa eli yhteensä 192 ideaa.

KITEYTYSTYÖPAJA

Toisessa työpajassa kiteytettiin yrittäjäkoulutuksen ja -valmennuksen sisältöteemoja. Kolmessa yrittäjien pienryhmässä valittiin aiemmin kehitetyistä ideoista neljä sisältöteemaa, joten yhteensä saatiin 12 koulutusteemaa. Lopulta projektitiimissä seuloittiin teemoja ja päädyttiin neljään teemaan ja koulutuspäivään. Koulutuspäivien teemoiksi konkretisoituivat seuraavat: asiakasymmärrys ja palvelumuotoilu, talousasiat, yrittäjän voimavarojen vahvistaminen ja verkostoituminen (Kuvio 2).

Kuvio 1: Ideointityöpajan 8x8-menetelmä ja yrittäjäryhmiä pohtimassa koulutusteemoja.

Kuvio 2: Ideointityöpajasta kiteytettyihin koulutusteemoihin

Koulutus- ja valmennuspäivien toteutus toi arvoa osallistujille

Koulutus- ja valmennuspäivät toteutettiin syksyllä 2014. Kouluttajina ja valmentajina toimivat olivat asiantuntijat Aalosta, Laureasta ja Omniasta. Jokaiseen sisältöteemaan liittyen yrittäjille tarjottiin myös mahdollisuutta henkilökohtaiseen sparraukseen, jonka aikana mikroyrittäjä saattoi keskustella asiantuntijan kanssa oman yrityksensä asioista. Yrittäjällä oli mahdollisuus osallistua joko yhteen, useampaan tai kaikkiin neljään tilaisuuteen. Yksittäisen koulutuspäivän suunnittelussa painotettiin sisältöjä siten, että ne tarjosivat mahdollisuuden aitojen yritysmerkkinen käsittelyyn, vuorovaikutukseen ja vertaisoppimiseen sekä erilaisten työkalujen käytön oppimiseen.

Osaamista ja oivalluksia -koulutustilaisuuksissa oli kaikkiaan noin 150 osallistujaa. Koulutus- ja valmennuspäivistä kerättiin sanallista palautetta pieninä kokemuskertomuksina, joita käsiteltiin laadullisen tutkimuksen tavoin sisällönanalyysia tehden ja tuloksia tulkiten (Taulukko 1). Saatu palaute yllätti positiivisesti. Yli 75 prosenttia totesi, että tilaisuudet innostivat pohtimaan asioita uudesta näkökulmasta ja että niistä oli hyötyä omassa työssä. Ohessa on otteita osallistujien sanallisesta palautteesta:

”Hieno koulutuskokemus, tällaista lisää.”

”Lean Canvas liiketoimintamallin avulla oma yrityksemme jatkaa suunnittelua ja kehittämistä.”

”Aikaa oli hieman liian vähän, mutta saimme hyviä työkaluja, joita voi käyttää toiminnassa.”

”Sai keskustella toisten yrittäjien kanssa omista yritysongelmista.”

”Valmennus antoi paljon ajateltavaa omaan työhön ja sen suunnitteluun, innostuin.”

”Oikeasti lisäsi oivalluksia, joita voi toteuttaa työssään. Innostava, koskettava.”

Kokemusten ja henkilökohtaisen arvioinnin jälkeen asiakkaalle/yrittäjälle muodostuu arvoa (Sandström ym. 2008). Arvoluokiksi osallistujille saatiin erinomaisuuden, innostumisen ja hyödyn arvo sekä sosiaalinen, episteeminen eli uuden oppimista mahdollistava ja tunteisiin liittyvä arvo.

Koulutuspäivien lisäksi yrittäjillä oli mahdollisuus myöhemmin kasvokkain tapahtuvaan oman yritystoiminnan sparraukseen.

Kokemuspalautteista sisällönanalysointiin ja tulkintaan

Erittäin hyvä kokemus

Hyödyllisyyden kokemus

Tapasi toisia pienyrittäjiä

Oppi uutta, sai mukaansa uusia tietoja ja työkaluja

Erilainen tilanne, kontrastia arjen ajatteluun, ajatusten tuuletusta

Piristää omaa elämää, lisää omaa innostusta yritystoiminnassa

Osallistujien kokemuksista arvoluokkien tulkinnaksi

Erinomaisuuden arvo

Hyötyarvo

Sosiaalinen arvo

Episteeminen arvo

Innostumisen arvo

Tunteisiin liittyvä arvo

Taulukko 1: Sanallisesta palautteesta analysoinnin kautta arvoluokkiin

Verkosto vahvistui

Koulutus- ja valmennuspäivät tarjosivat oppimisen paikkoja sekä yrittäjille että projektin toimijoille. Projektissa opittiin niitä arkipäivän asioita, joista erityisesti pienyrittäjä, alkuvaiheessa oleva yrittäjä tai opiskelijayrittäjä tarvitsee tietoa ja osaamista. Monet yrittäjille tarkoitettujen koulutustilaisuuksien suunniteltu joko suurille yrityksille tai kasvuyrityksille, samoin koulutuksissa käytetyt esimerkit ovat yleensä isoista ja tunnetuista yrityksistä. Mikroyrittäjästä löydettiin kohderyhmä, jolle on tarvetta tarjota koulutus- ja valmennuspalvelua.

Pienyrittäjät osallistuivat koulutus- ja valmennustilaisuuksiin ja oppivat uusia asioita, ryhtyivät ajattelemaan uudella tavalla ja paransivat omia mahdollisuuksiaan yritystoiminnassa. Käytännön toteutukset, kokemukset ja palautteen perusteella tutkittu tieto auttoivat ymmärtämään yrittäjälle muodostunutta arvoa.

Koulutus- ja valmennuspäivien toteutus yhdessä toisten yrittäjien ja opiskelijayrittäjien kanssa sai aikaan

keskustelua ja verkostoitumista espoolaisten pienyritysten välillä. Yrittäjät löysivät koulutuspäivien aikana yhteisiä intressejä toisiltaan ja saattoivat yhdessä ryhtyä rakentamaan palvelutarjontaa asiakkailleen. Palvelutuote siis monipuolistui ja tarjonta vahvistui. Osallistajat havaitsivat, että mukana olleet pienyrittäjät olivat heidän tyyppisiä yritysasiakkaitaan, eli he saivat solmittua uusia asiakassuhteita ja voivat mahdollisesti myöhemmin kasvattaa liiketoimintaansa.

Verkostoitumismahdollisuuksia syntyi myös opiskelijoiden ja mikroyritysten välillä, kun pienet yritykset toivat kehittämistehtäviä ratkottaviksi eri opintojaksoille ja opinnäytetöihin. Joillekin opiskelijayrityksille löytyi mentoreita ja sparraajia pienyrittäjästä. Edelleen koulutus- ja valmennuspalvelu auttoi yrittäjä- ja koulutusyhteisön kehittymistä, koska yrittäjät saivat tietoa ja saattoivat osallistua koulutusorganisaatioissa järjestettyihin tilaisuuksiin ja tapahtumiin myöhemmin. Osapuolet oppivat tuntemaan toisiaan, mikä edistää yhteistyötä ja vahvistaa verkostoa Espoossa.

LÄHTEET

Etgar, M. 2008: A descriptive model of the consumer co-production process. *Journal of the Academic Marketing Science* 36/2008, s. 97–108.

Leminen, S., Fred, M., Kortelainen, M. J. & Westerlund, M. 2012: Co-creation with users and customers in Living Labs. *Integrating users and customers in companies' business*

processes. *Laurea University of Applied Sciences*. A 76.

Moritz, S. 2005: *Service Design – Practical access to an evolving field*. Saatavissa: <http://www.stefan-moritz.com/>

Sandström, S., Edvardsson, B., Kristensson, P. & Magnusson, P. 2008: Value in use through service experience. *Management Service Quality* 18 (2), 112–126.

ESPOO CHALLENGE -INNOVAATIOLEIRIT

Johanna Lyytikäinen, Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia
Tomas Illman, Laurea-ammattikorkeakoulu

InnoEspoo järjesti kaksi Espoo Challenge -innovaatioleiriä vuoden 2014 aikana. Viitisenkymmentä eri asteiden ja alojen opiskelijaa ja opiskelijayrittäjää ratkoi Espoon kaupungin esittämiä haasteita tiiviin vuorokauden aikana, jonka päätteeksi ratkaisut esiteltiin arvovaltaisille tuomaristoille.

Espoo Challenge -leiriä lähdettiin kehittämään ja toteuttamaan yhteistyössä Nuori Yrittäjyys ry:n kanssa, sillä heillä oli uudenlaiseen, käytännönläheiseen oppimiseen sopiva 24h-leirikonsepti ja osaamista vastaavien tapahtumien järjestämisestä. Vuorokauden aikana osallistujille pidettiin erilaisia työpajoja, joissa he saivat välineitä ideansa kehittämiseen ja yrittäjämaiseen ajatteluun. Leirin paikaksi valittiin Solvallon urheilupuisto, koska opiskelijat haluttiin ulos tutuista opiskeluympäristöistä ja Solvallassa oli juuri sopivat, leirimäiset puitteet ja kaunis, inspiroiva ympäristö.

Ensimmäinen Espoo Challenge

Toukokuun 2014 leirillä ideoitiin uusia tapoja Opinmäen kampuksen tilojen yhteiskäyttöön Espoon Suurpellossa. Haasteen antoivat Suurpellon projektijohtaja Pekka Vikkula ja hankesuunnittelija Erkko Helin Espoon kaupungilta. Leirille osallistui opiskelijoita ja opiskelijayrittäjiä Omniasta, Laureasta ja Aallost.

Haasteet esitettiin hyvin lyhyesti; eritaustaisten opiskelijoiden ajatuksia ei haluttu ohjata liiallisilla sisältö- tai muotovaatimuksilla vaan tilaa jätettiin aidolle näkemykselle ja luovuudelle. Kevään haaste oli:

”Opinmäen kampus – elinikäisen oppimisen keskus

- *alueen sydän*
- *auki aina*
- *kaikki yhdessä”*

Muutaman tunnin yönien jälkeen tuomaristo sai kuulla ideoita nuorten liikuntapaikkoihin, tilavarauksjärjestelmiin ja moniaistiseen oppimisympäristöön.

...ja hyvien kokemusten pohjalta pian uudestaan!

Espoon kaupunki esitti marraskuun 2014 leirin haasteeksi Oittaaan alueen kehittämistä, ja Oittaaan kartanon yrittäjät Kaisa Ovaska ja Maltte Ahonen tarttuivatkin innolla tilaisuuteen. Leiri käynnistyi tutustumisella Oittaaan kartanon alueeseen ja palveluihin, minkä jälkeen opiskelijat Omniasta, Laureasta ja Metropolista siirtyivät jälleen Solvallaan. Syksyn leirin työpajoihin saatiin vetoapua Hämeen ammattikorkeakoulusta. Syksyn haaste oli:

”Miten kehittäisit Oittaaan kartanon aluetta ja palveluja?”

Syksyn leirillä tuloksiksi saatiin kuusi jatkokehityskelpoista ideaa joogaleireistä, yrityspakettien tuoteistamisesta, lasten päiväkerhoista, murhamysteeri- ja seikkailuleireistä sekä tapahtumakalenterista.

Opittua

Eri-ikäisten ja -taustaisten opiskelijoiden työskentely yhdessä ja leirin järjestelyt innostavine haasteineen saivat erittäin hyvää palautetta. Keväällä ryhmät muodostettiin etukäteen, syksyllä opiskelijat muodostivat ryhmänsä itse. Kumpikin toimi hyvin. Työpajat koettiin hyödyllisiksi. Ainoastaan yönien vähäisyys sai kritiikkiä, kun ideoiden kehittelyt ja pitchien eli hissipuheiden harjoittelut venyivät aamuyön pimeille tunneille. Espoon kaupungin ja Oittaaan kartanon edustajat osallistuivat lisäksi kiitettävästi opiskelijoiden ohjaukseen haasteenannon jälkeen ja toimittivat oheismateriaalina tietoja alueiden käytöstä, käyttäjistä ja toiminnoista.

Leirit olivat palkitsevia kokemuksia sekä opiskelijoille, haasteen antajille, järjestäjille että tuomaristolle. Espoo Challenge järjestetään aivan varmasti jatkosakin!

100 % osallistujista suosittelisi leiriä kaverilleen!

INNOSTU INNOVAARASSA – YHDESSÄ KOHTI YRITTÄJYYTTÄ

Leena Alakoski, Laurea-ammattikorkeakoulu
Sari Jääskeläinen, Laurea-ammattikorkeakoulu

InnoVaara oli alkujaan Laurean, Metropolian ja Kelloseppäkoulun innovatiivinen yhteistyöidea, jota kehitettiin Leppävaaran alueella. Luontainen ratkaisu InnoEspoolle oli osallistua InnoVaaran pilotointi- ja oppimisympäristön kehittämiseen, joten InnoVaaran toimijat saivat joukkoonsa myös Aalto PYK:n ja Omnian. Kumppanuudet lisääntyivät, mikä tukee Espoon kaupungin koulutusorganisaatioiden yhteistyölle asettamia tavoitteita. Wenger (2000) puhuu käytäntöjen yhteisöistä. Käytäntöyhteisöjen rajoilla yksilölle tarjoutuu toisenlaisia oppimisen mahdollisuuksia, kun hän kohtaa itselleen ja yhteisölleen vieraita käytäntöjä. Koulutusorganisaatiot ja eri koulutusasteet muodostavat omat käytäntöyhteisönsä. Tällöin tarkoitetaan yhteisöä, jolla on yhteinen mielenkiinnon kohde, kuten InnoVaarassa yrittäjyyden edistäminen.

InnoVaaran tavoitteena on tukea aloittelevia opiskelijayrittäjiä, rohkaista opiskelijoita yrittäjyyden pariin sekä tarjota monialaisia ja -tasoisia tilanteita työskentelyyn ja verkostoitumiseen. Yksilön kokemuksen ja toisen yhteisön osaamisen ja pätevyyden tulee olla sopivan etäällä toisistaan, jotta oppimista tapahtuu käytäntöyhteisössä (Wenger 2000). Liian läheinen pätevyys ei haasta oppimaan, kun taas liian etäinen estää oppimisen. Yksilön oppiminen, tietämys ja identiteetti vaikuttavat siihen, kuinka hän osallistuu eri käytäntöyhteisöihin.

InnoVaaran toiminta alkoi muotoutua keväällä 2014 ja InnoVaaralle lähdettiin suunnittelemaan yhteistä ilmettä (Kuva 1). Yhdistämällä koulutusorganisaatioiden, opiskelijoiden, yrittäjien ja kaupungin voimavaroja tuetaan yhteisön muodostumista. Monialainen verkostoituminen tapahtuu luonnostaan, kun mukana projektissa on asiantuntijoita eri osaamisaloilta ja konkreettista tekemistä. InnoVaarassa on sovellettu uudenlaista rajapinnalla tapahtuvaa työskentelemistä.

InnoVaarassa on

- tuotettu 11 opinnäytetyötä
- syntynyt uusia yrityksiä ja yritysideoita
- noin 300 opiskelijaa osallistunut opintojaksojen aikana InnoEspoon hankkeeseen.

Kuva 1: InnoVaaran logo, www.innovaara.fi

Opiskelijayrittäjyys InnoVaarassa

Opiskelijayrittäjyyden edistämiseksi ideoitin ja suunniteltiin erilaisia aktiviteetteja. Alkuun selvitettiin nykytilaa mm. koulutusorganisaatioiden yrittäjyyspolkujen kuvauksilla sekä opiskelijayrittäjyyteen liittyvien opinnäytetöiden avulla. Pöhinäpaikkaa etsittiin Leppävaaran alueelta, mutta tilan löytäminen ei onnistunut. Niinpä ryhdyttiin kehittämään koulutusorganisaatioiden kampuksille virtuaalista tilaa (www.innovaara.fi).

Gibbin (2015) mukaan yrittäjämönteisen kampuksen piirteitä tukevat partnerit ja sosiaalinen oppiminen. Yrittäjyyden oppimista tapahtuu autenttisissa kehitys- ja tutkimusprojekteissa ja tietoisuus voi kehittyä tapahtumissa ja lyhytkursseilla. Yrittäjyyspedagogiikka on yrittäjämäisen toiminnan edellytys. Liikeideakilpailut, startup -ideoiden kehittäminen ja yrityshautomot edistävät motivaatiota yrityksen perustamiseen. IT-järjestelyt ja sosiaalinen kanssakäyminen ovat tärkeitä tekijöitä kampuksen toimivuudessa yrittäjäksi aikoville.

InnoVaaran toimijat tukevat yrittäjyyttä monin eri tavoin omilla kampuksillaan. InnoVaarassa ideoitii ja järjestettiin yhteistä tekemistä ja yhteisiä tilaisuuksia yrittäjyyden edistämiseksi. Laurea kampuksen toiminta ja pedagogiikka toimivat pilottikehitysympäristönä toimenpiteille, jotka olivat avoimia kaikille innovaarialaisille.

Laurea Entrepreneurship Society (ES) edustajan, Board Member ja yrittäjä Simo Takasen mukaan yhteistyö InnoVaaran kanssa on ollut ideointia eri tapahtumista ja toistensa tilaisuuksien mainostamista. On siis voitu tukea toisiaan. Yrittäjyyden määrän kehittymistä on sinänsä vaikea mitata, mutta viime syksyn tapahtumissa on käynyt hyvin opiskelijoita, joten uskon yhteistyöllä olleen paljon vaikutusta. Tilaisuudet ovat olleet tykättyjä. ES:ssä on huomattu, että vapaaehtoiset iltatapahtumat ovat myös saaneet opiskelijat liikkeelle ja he ovat alkaneet huomata niiden olevan hyödyllisiä ja hauskoja juttuja. Yhteistyö kantaa siis hedelmää.

InnoVaaran lanseerauksen tueksi järjestettiin syksyllä 2014 kaksi inspiraatioluentoa yhteistyöverkoston kanssa. Kahtena iltana oli salin täydeltä innostunutta tunnelmaa, jota johdattelivat espoolaiset yrittäjäasiantuntijat esityksillään. Kuulijoiden pääosassa olivat opiskelijat ja mukaan oli saapunut myös paikallisia yrittäjiä ja yhteistyöverkoston toimijoita. InnoVaara Presents osoittautui toimivaksi konseptiksi ”spiritin boostaamiseen”. Osallistujien kommentteja luentojen jälkeen:

”Tosi hyvä. InnoVaara on hyvä hanke, aion tulla ensi luennollekin!”

”Kouluaiikani parhaat kaksi tuntia. Kiitos!”

”Kiitos, sain paljon ideoita ja puhtia yrityksen perustamisen alkuvaiheille.”

”Erittäin hyvä paketti elämän alkuvaiheille.”

”Oli hyödyllinen – keskittyi oikeisiin asioihin.”

InnoVaaran toiminta on vasta alkuvaiheessa, mutta yhteisestä konkreettisesta tekemisestä on saatu myönteisiä alkuja ja innostusta toiminnan kehittämiseksi. InnoEspoon aktiviteetit ovat antaneet hyvän pilotointiympäristön ja verkostoitumisen mahdollisuuden toimijoille. InnoEspoon tapahtumia on pystytty hyödyntämään InnoVaaran toiminnassa, ja toisaalta taas InnoEspoon tapahtumat ovat saavuttaneet hyvän kohderyhmän InnoVaaran opiskelijoista. InnoVaaran käytännön toimintaa esitellään seuraavassa (Taulukko 1). Työskentely koulutusorganisaatioiden rajapinnoilla on haastanut opiskelijat ja muut toimijat kehittämään ja oppimaan uutta.

Tunnelmia syksyn InnoVaara Presents -tapahtumista.

ESPOON KAUPUNKI

HANKKEET JA PROJEKTIT

YRITTÄJÄT JA YRITYKSET

OPISKELIJAT JA OPISKELIJAYRITTÄJÄT

INNOESPOON TIIMIN TUKEA

Yhteistyö mikroyritysten kanssa

- Yritysten toimeksiannot opiskelijoille ja opettajille
- Verkostoituminen

Kumppanuudet opintojaksoilla

- Laurean LbD-pedagogiikkaan soveltuvat kehittämistehtävät useilla opintojaksoilla kaikilla koulutusaloilla

Toimeksiantoja opinnäytetöihin

- Opinnäytetyöt mikroyritykset
- InnoEspoon kehittämisprojektit

Espoo Challenge

- Yhteistyössä: Espoon kaupunki – NY – InnoEspoo ja InnoVaara

YrittäjyysStartti

- InnoVaaran opiskelijat yhteistyössä InnoEspoon kanssa

Yrittäjävalmennukset

- InnoVaaran opiskelijat yhteistyössä InnoEspoon kanssa

Innovaara Presents -tapahtumat

- Inspiraatioluennot InnoVaaran opiskelijoille
- Yhteistyössä Laurea ES ja LaureAMKO

Yhteistyö Laurea Entrepreneur Society:n kanssa

- Yrittäjyystiimat sekä Pitch and Beer -tapahtumat
- Vertaistukea opiskelijayrittäjille ja yrittäjyydestä kiinnostuneille
- Mentorointia Metropolian ES-toimintaan

Sparraustoiminta

- Yrittäjyyttä suunnitteleville ja opiskelijayrittäjille yksilöllinen keskustelu, tilannekartoitus ja mentorointi

InnoBussi

- Kierros yrittäjyyttä tukevista hubeista Espoon alueella

InnoVaaran oma tiedotus

- www.innovaara.fi
- Yrittäjänpäivä 5.9. / Keksijänpäivä 6.11. / InnoFest 7.11. / muita ajankohtaistapahtumia

Tutkimusprojekti

- Tapahtumien kannattavuustutkimus 2015 Espoon Matkailu Oy:lle

Yhteiset opintojaksot

- Projektipintokokonaisuuksia Metropoliasa ja Laureassa, tiivistetty yhteistyö ja ohjaus

Taulukko 1: InnoVaaran toimenpiteet ja yhteistyö InnoEspoossa 2014–2015

Innovaarasta opiskelijayrittäjien yhteisö

InnoVaara on opiskelijoiden, opettajien ja yrittäjien kasvava verkosto, jonka jäseniä yhdistää monialainen verkostoituminen sekä yhteistyö. Tämä yhteisö on muodostunut vuoden 2014 aikana järjestettyjen tapahtumien ja tilaisuuksien myötä, jotka ovat tarjonneet mahdollisuuden keskusteluun ja asiantuntijuuden jakamiseen yhteisen kiinnostuksen ympärillä.

Yksi tärkeimmistä InnoVaaran aloituskauden tavoitteista oli näyttäytyä mahdollisimman helposti lähestyttävänä yhteisönä. Tämän tavoitteen täyttyminen näkyy lisääntyneenä kiinnostuksena yrittäjyyttä koh-

taan kaikissa oppilaitoksissa. InnoVaara on onnistunut vakiinnuttamaan asemansa kohderyhmien keskuudessa. InnoVaarassa on pilotoitu toimintaa ja siitä on tullut osa opiskelijayritysten syntyä. InnoVaara on tukevasti paikallaan, koordinaatit on asetettu, ja se tarjoaa mahdollisuuksia yrittäjämäisen toiminnan vahvistamiseen ja uuden yritystoiminnan alkuun. Monenlaiset kokeilut ovat tuottaneet tietoa yrittäjyyden tukemisesta ja yrittäjyyttä harkitsevien ja opiskelijayrittäjien tarpeista. InnoVaara on täynnä mahdollisuuksia ja avoinna nuorten yrittäjien uusille ajatuksille ja innovatiivisten palveluideoiden kokeiluun.

Kenneth Forsman, Laurean ja InnoVaaran opiskelijayrittäjä, on osallistunut erilaisiin InnoEspoon tilaisuuksiin ja tapahtumiin, kuten Espoon kaupungin syystreffeihin, jossa hän esitteli yritystään Virgo Entertainmentia. Hänellä oli mahdollisuus osallistua myös Espoo Challengeen ryhmässä, joka kehitti Suurpeltoa ehdotuksellaan, sekä Seniori365-nettisivujen kehittämiseen. Kennethin mukaan InnoEspoo on antanut hänelle uusia tuttavuuksia ja verkostoitumismahdollisuuksia. Lisäksi hän on saanut koulutusta ja mentorointia yrittäjyyteen.

Kennethin oma yritys on kehittynyt viimeksi kuluneen vuoden aikana siten, että hän on päässyt kehittämään yrityksensä tuotteita ja tietokonesovelluksia, löytänyt asiakkaita ja kerryttänyt kassavirtaa. Omien sanojensa mukaan hänen liiketoimintansa on lähtenyt käyntiin. Kenneth jatkaa edelleen, että hän on voinut olla mukana työskentelemässä toisten opiskelijoiden kanssa InnoVaarassa. ”He eivät välttämättä ole olleet kiinnostuneita yrittäjyydestäni, mutta he ovat tosi kiinnostuneita yritykseni tuotteista ja hankeprojektistani, missä he ovat voineet tehdä kanssani appseja ja pelejä ja saada niitä kehittämällä opintopisteitä ja osaamista”.

Yhtenä opiskelijayrittäjyyden esimerkkinä on Kenneth Forsmanin yrityksen Virgo Entertainmentin tuote, jota on kehitetty Bar Laurean ja Cafe Beatin sovellukseksi. Kennethin mukaan ”sillä puolitetaan kahvijonot. Asiakas voi ostaa kännykän kanssa prepaid-kahvikuponkeja etukäteen, vaan omassa jonossa eli vippijonossa, missä piippaat kerran kännykän kanssa ja kahvisi on valmiina. Samalla sillä pystyy katsomaan tuotteet, hinnat, aukioloajat, yhteyshenkilöt, yhteystiedot, ravintolan ruokalistan. Leppävaaran kampusalueella voi katsoa koko viikon tai kuukauden ruokalistan etukäteen.”

LÄHTEET

Gibb, A. 2015: *European Networking Conference on Entrepreneurship Education 28–30 January 2015, Horsens, Denmark.*

Wenger, E. 2000: *Communities of practice and social learning systems. Organization, 7(2), 225–246.*

INNOVAARA NÄKYI JA KUULUI VALTAKUNNALLISELLA KEKSINTÖVIIKOLLA

Emilia Grön, Laurea-ammattikorkeakoulu
Henri Böhm, Laurea-ammattikorkeakoulu

Jokavuotinen valtakunnallinen Keksintöviikko järjestettiin ensimmäistä kertaa Espoossa 3.–7.11.2014. InnoVaara toi oman panoksensa viikolle lukuisilla esiintymisillä ja tapahtumilla. Keksintöviikko huipentui 6.11. järjestettyyn Keksijän päivän juhlagalaan, jonka InnoVaaran projektityöntekijät Emilia Grön ja Henri Böhm avasivat julistamalla yleisen innovaatiolevottomuuden.

Viikko lähti käyntiin InnoVaaran ja Laurea Entrepreneurship Societyn yhteistyössä organisoimalla Yrittäjyystiistaililla, jossa oman tarinansa kertoi markkinointialan ammattilainen, 33 Companyn perustajaosakas Hanna Partanen. Yrittäjyystiistait Laureassa ovat vakiinnuttaneet asemansa opiskelijoiden keskuudessa, ja ne tuovat esille yrittäjien arkea omakohtaisten kokemusten kautta.

Innobussi kyyditsi keskiviikkona 5.11. yrittäjyydestä kiinnostuneita Laurean, Omnian ja Metropolian opiskelijoita yrittäjyyttä tukeviin palvelupisteisiin ympäri Espoota Laurean opinnäytetyöntekijän Onerva Kantosen organisoimana. Bussimatkalaiset vierailivat mm. Otaniemen Startup Saunalla, YritysEspoon tiloissa sekä InnoOmniassa. Kiertue päättyi Espoon keskuksen Entressen tiloissa toimivaan InnoEspoo-projektin Oppipopappiin, jossa kyytiläisille oli järjestetty maittavat tarjoilut sekä Emilia Grönin ohjaama ideointityöpaja. Samaan päivään Innobussi-kiertueen kanssa osuivat myös kaikille avoimet Oppipopapin viralliset avajaiset. Avajaisissa oli esillä InnoOmnian keksintökilpailun parhaimmistoa mm. työnhakupelin ja tikkushakin muodossa. Paikan päällä kävi kova kuhina alusta loppuun, ja keksinnöt sekä Oppipopapin ainutlaatuinen toimintamalli vetosivat yleisöön. Avajaisten organisoinnista vastasi Laurea Otaniemen opiskelija Meliina Leppälä yhteistyössä InnoVaaran kanssa.

Innobussi-kiertue 5.11.2014.

InnoVaaran keksintöviikko ei suinkaan päättynyt Keksijän päivän juhlallisuuksiin, vaan se jatkui vielä perjantaina 7.11. kahdessakin eri tapahtumassa. Henri Böhm edusti InnoVaaraa Metropoliaassa pidetyllä Innofestillä. Böhm toimi aktiivisesti yhteistyössä Metropolian työryhmän kanssa tapahtuman järjestämiseksi. Innofesteiltä tarttui mukaan suuri joukko hankkeesta ja yrittäjyydestä kiinnostuneita opiskelijoita sekä yhteistyökumppaneita. Tapahtuman kävijöillä oli myös mahdollisuus tutustua Laureassa toimiviin oppimisympäristöihin. Yksi näistä oppimisympäristöistä on à la carte -ravintola Flow, jossa vierailijoille oli tarjolla maittava kolmen ruokalajin lounas. Samaan aikaan InnoVaaran toimintaa esiteltiin Yhdessä-hankkeen organisoimilla hankemessuilla Laurean Leppävaaran kampuksella. Ensimmäistä kertaa Espoossa järjestetty Keksintöviikko osoittautui menestyksekkääksi InnoEspoo-hankkeelle ja InnoVaaran toimijoille niin yleisön kiinnostuksen kuin uusien yhteistyökuvioiden solmimisenkin kannalta.

Torstaina 6.11. järjestetyssä Häh? Mitä tulevaisuudessa? -tapahtumassa esiteltiin Laurean opiskelumahdollisuuksia yhteistyössä Laurean markkinointitiimin kanssa. Tapahtuman päälavalla Emilia Grön haastatteli Laurean fysioterapeuttiopiskelijoita Joonas Puttia

ja Jesperi Saukkosta, turvallisuusalan opiskelija Veera Söderholmia sekä sairaanhoitajaopiskelija Annamari Laitista. Päivän kruunasi Espoon kaupungin ja Keksintösäätiön yhteistyössä järjestämä Keksijän päivän juhлагаala. Gaalan avasivat Emilia Grön ja Henri Böhm innovaatiolevottomuuden julistuksellaan. Ohjelmassa oli puheenvuoroja mm. kaupunginjohtaja Jukka Mäkelältä, paneelikeskustelu osallistujinaan kansanedustajat Päivi Lipponen ja Eero Lehti sekä Keksintösäätiön palkintojenjako valtakunnan parhaille keksinnöille.

***Ote Innovaatiolevottomuuden
julistuksesta 6.11.2014***

*”On tullut aika hajottaa portit,
murtaa muurit.*

*On tullut aika onnistua
ja olla pelkäämättä epäonnistua.*

*On tullut aika uskoa ja uskaltaa
ja näyttää osaamistaan.*

*Innovaatiot luovat uutta,
luovat mahdollisuuksia.*

*Innovaatiot vievät meitä eteenpäin,
vievät meitä kohti parempaa...”*

Lisätietoa InnoVaaran toiminnasta ja tapahtumista löytyy osoitteesta www.innovaara.fi.

INNOVATIIVISTEN

PALVELUJEN KEHITTÄMINEN

HYVINVOINTIA SENIOREILLE JA HEIDÄN LÄHEISILLEEN – APUA YHDESTÄ PAIKASTA.

Pia Kiviharju, Laurea-ammattikorkeakoulu
Sari Jääskeläinen, Laurea-ammattikorkeakoulu

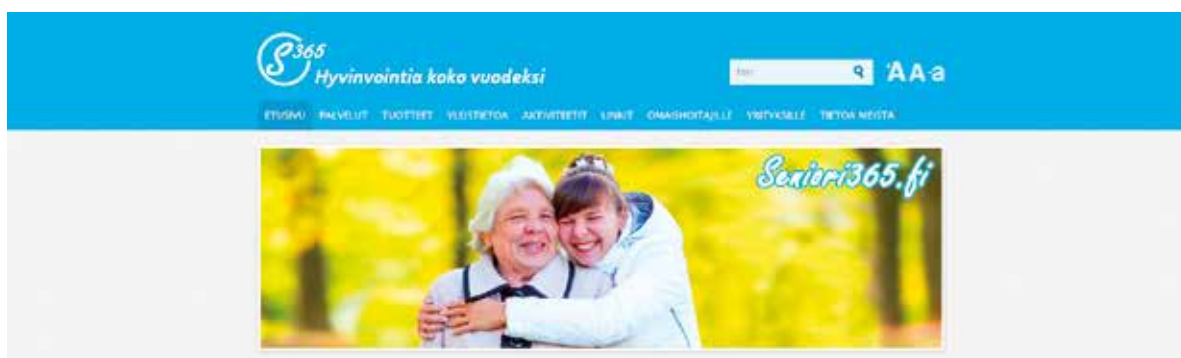

Seniori365.fi
on palkittu espoolainen palveluinnovaatio!

Suomessa on huippuosaamista hyvinvointialalla ja täällä tehdään paljon hyvinvointia edistäviä innovaatioita. Ikääntyminen tuo haasteita varsinkin Suomeen, jossa ikäännytään Euroopan maista nopeimmin. Väestörakenne muuttuu ja iäkkäiden määrä kasvaa, mikä vaikuttaa tulevaisuudessa iäkkäiden palvelujen kustannusten kasvamiseen. Ikääntyvässä Suomessa on tärkeää turvata ikääntyvien terveys ja toimintakyky. Terve ikääntyminen mahdollistaa osal-

Kansainvälinen Design for All Foundation palkitsi maaliskuussa 2015 Seniori365.fi-internet-palvelun erinomaiseksi palveluinnovaatioksi – Best Practice 2014.

taan iäkkäiden täysivaltaista osallisuutta yhteiskunnassa ja parantaa heidän elämänlaatuaan. (Finlex 2012, STM 2013, Yläkulma 2013)

Hyvinvointi kumpuaa itsenäisestä ja laadukkaasta elämästä tutussa ja turvallisessa kotiympäristössä myös ikääntyneenä. Hyvä henkinen ja fyysinen terveys, toimintakyky, monipuolinen ravinto ja yksinäisyyden poistaminen nousevat arjen haasteiksi ikäihmisillä. (Espoon kaupunki; Lehto & Leskelä 2011). Tulevaisuudessa julkinen raha ei riitä kattamaan terveys- ja sosiaalipalvelujen kasvavaa kysyntää ja nykyiset ikääntyneille suunnatut palvelut ovat riittämättömät. Toisaalta ikääntyminen luo myös uusia markkinoita. Tarvitaan uusia, innovatiivisia palveluratkaisuja, joiden avulla seniorit voivat elää turvallisista ja rikkaasta elämästä omassa kodissaan mahdollisimman pitkään. www.seniorei365.fi on palveluinnovaatio, joka vastaa näihin haasteisiin.

www.seniorei365.fi kehitettiin yhdessä senioreiden kanssa

Seniorei365.fi-palvelu on kehitetty yhdessä espoolaisten senioreiden, asiantuntijoiden ja opiskelijoiden kanssa loppuvuodesta 2013 lähtien. Lähtökohtana palveluidealle oli Espoo-tarinan kehittämisohjelman Elinvoimaa ikääntyneille hyötytavoitteet, joissa yhtenä tavoitteena on sähköisen palvelutorin perustaminen. Ohjelma innoitti InnoEspoon projektitiimiä miettimään, millaisia yksityisesti tuotettuja palveluja ja ikäihmiset Espoossa tarvitsevat. Ryhdyimme tuumasta toimeen ja lähdimme tutkimaan tarkemmin ikääntymisen ilmiötä ja markkinoilla olevia palveluita ikääntyneille. Digitalisaation hyödyntäminen palvelukehityksessä oli keskeinen ajatus.

Ikäihmisten arjen tarpeita ja haasteita koottiin erilaisissa tilaisuuksissa ja työpajoissa yhdessä senioreiden kanssa co-creation -prosessia hyödyntäen. Seniorei365.fi-palvelukonseptia kehitettiin Stefan Moritzin palvelumuotoilun ja Gijs van Wulfenin innovaatiomallien keinoin erilaisia metodeja käyttäen. Kerätyn tiedon avulla tehtiin erilaisia käyttäjäprofiileja ja mietittiin seniorin arjen haasteita niiden kautta, jotta päästiin luomaan visuaalista konseptia kehitettävästä palvelusta. Palveluideaa testattiin senioreiden ja asiantuntijoiden kesken ja tämän jälkeen itse palvelua päästiin kehittämään sekä teknisesti että kaupallisesti. (Moritz 2005; Wulfen 2011.)

Palvelujen kohtauspaikka – palveluja, tietoa, ajanvietettä, jumppaa, kaikkea yhden sivuston alla

Hyvinvoinnin palvelusivusto Seniorei365.fi avattiin 29.8.2014. Sivustolta löytyy kootusti hyvinvointiin ja kodin apuun liittyviä tietoja, tuotteita ja palveluja. Sivustolle on koottu erilaisia ikääntyneiden ihmisten tarvitsemia palveluja, kuten siivous-, korjaus-, ateria-, tietotekniikka- ja terveyspalveluja sekä arjen apuvälineitä. Lisäksi siellä on hyvinvointiin liittyviä artikkeleita sekä ohjeita liikuntaan, hyvinvointiin ja terveyden edistämiseen. Sinne on koottu myös Espoon tapahtumia ja sitä kautta pääsee helposti esimerkiksi Espoon kaupungin ja muiden toimijoiden palvelusivustoille. Aktiiviteetit-osiosta löytyvät linkit mm. sanomalehtiin, televisiokanavien internet-katsomoihin ja peleihin. Siellä on myös Laurean fysioterapiaprosessien hyvinvointiosuuskunta Kuntopoliksen tekemiä jumppa-, aivojumppa- ja rentoutusvideoita. Niiden avulla jokainen voi vaikka päivittäin ylläpitää toimintakykyään omassa kotiympäristössään.

www.seniorei365.fi helpottaa senioreiden arkea ja tukee lisäksi Espoon alueen yrittäjien työllistymistä, uusien hyvinvointialan yritysten perustamista sekä opiskelijoiden kannustamista osuuskuntayrittäjyyteen. Lisäksi se on tarjonnut usean eri alan opiskelijoille harjoittelu- ja oppimismahdollisuuksia. Sivustolla kohtaavat seniorit, heidän omaisensa sekä palveluntarjoajat kuten yritykset, julkiset ja kolmannen sektorin toimijat sekä opiskelijat.

Seniorei365.fi esittelyssä Espoon syystreffeillä 2014

Modified by FORTH INNOVATION METHOD

Seniori365.fi kehittämisen seikkailumatka

Kehittämishankkeessa opiskelijan osaaminen kehittyy

Seniori365.fi-sivuston kehittämiseen, sisällön suunnitteluun, tekniseen toteutukseen ja sivuston ylläpitoon ovat koko prosessin ajan osallistuneet eri koulutusalojen opiskelijat. Kehittämishanke on tarjonnut opiskelijoille uskomattoman hienoja oppimisen ja osaamisen kehittymisen mahdollisuuksia opinnäytetöiden, harjoittelujen ja projektioipintojen muodossa. Tällaiset projektit antavat opiskelijoille mahdollisuuden olla mukana aidoissa työelämälähtöisissä hankkeissa, joissa he pääsevät soveltamaan hankkimaansa tietoa ja osaamistaan ja joissa heidän osaamisensa kehittyy entisestään.

”Projektin oli hauska ja opettavainen. Yhteistyö eri alojen opiskelijoiden kesken sujui hyvin, kun erilaiset näkökulmat asiaan saatiin sujuvasti yhdistettyä”, keksen toteutuksesta vastaava opiskelijatiimi kertoo.

Haastavinta verkkosivuprojektissa oli opiskelijoiden mukaan hahmottaa kohderyhmän eli senioreiden tarpeet ja toiveet. Erityisesti käyttöliittymän ja ulkoasun hiomiseen käytettiin aikaa, jotta verkkosivuston käyttö onnistuisi kaikilta käyttäjiltä. Työryhmä saikin arvokasta palautetta seniorikäyttäjiltä projektin aikana.

Projektissa lähes koko ajan toiminut opiskelijatiimin projektipäällikkö, Laurean liiketalouden opiskelija Sami Raatikainen toteaa: ”Projektipäällikön rooli on antanut minulle itsevarmuutta päätöksien tekoon sekä mahdollisuuden toimia hyvin värikkään ja suuren tiimin johtajana, joka, usko tai älä, ei ole ollut kaikista helpoin lauma paimentaa, välillä. Tämän kaltainen vastuu onkin kehittänyt ja kasvattanut minua niin ihmisenä kuin tiimin vetäjänä ja sitä kautta tuntunut omalta, hyvältä jutulta. Olen saanut uskomattoman hienoa kokemusta digitaalisen palvelun markkinoinnista loppukäyttäjille, palvelun myymisestä potentiaalisille palvelujen tarjoajille sekä itse palvelusisältöjen suunnittelusta kohderyhmälle.”

Teemu Kauppinen, Laurean liiketalouden opiskelija: ”Parasta on ollut olla alusta asti mukana ja nähdä, miten sivusto on muotoutunut tyhjästä nykytilaansa. Projekti on herättänyt mielenkiinnon sähköiseen markkinointiin ja mainontaan. Kokemusta on tullut etenkin esiintymisestä, kun palvelua on markkinoitu ikäihmisille, sekä monialaisen tiimin kanssa toimimisesta.”

Netta Savinko, Laurean Business management – opiskelija: ”On ollut mahtavaa olla mukana luomassa jotain näin ainutlaatuaista ja tärkeää opiskelijana. Projekti on mahdollistanut uudenlaisen ajattelutavan ja luovuuden yhdistämisen moninaisessa projektitiimissä. Hauskaa ja opettavaista samaan aikaan!”

Henri Hänninen, Laurean tietojenkäsittelyn – opiskelija: ”Parasta projektissa on ollut uuden ja tarpeellisen palvelun kehittäminen alusta lähtien osana monialaista projektitiimiä. Projekti on ollut erittäin hyödyllinen myös oman osaamiseni kannalta, sillä projektista on kertynyt runsaasti kokemusta järjestelmäarkkitehtuurin suunnittelusta sekä toteutuksesta. Tietysti projektin aikana on myös saanut loistavan mahdollisuuden tutustua useisiin osaaviin ja mukaviin ihmisiin!”

Palvelua kehitetään koko ajan espoolaisille

InnoEspoo-projektin aikana Seniori365.fi-sivusto saatiin kehitettyä ja julkaistua. Alkumetreiltä saakka palvelu on koettu erittäin hyödylliseksi ja tarpeelliseksi niin loppukäyttäjien, espoolaisten asiantuntijoiden kuin yritystenkin näkökulmasta. Nettisivuston sisältöä kehitetään koko ajan yhdessä senioreiden ja asiantuntijoiden kanssa. Maaliskuussa 2015 avattiin Omaishoitajille-alasivusto, josta löytyy hyödyllistä tietoa ja vinkkejä omaishoitajan raskaan arjen helpottamiseksi. Uusia interaktiivisia sisältöjä kehitetään ja ne tuodaan sivuston alle lähitulevaisuudessa.

SENIORI365.FI lukuina

5 opinnäytetyötä

Lähes 500 opintopistettä

240 palvelu- ja tuoteyritystä mukana

160 esittelykäyntiä 15.9.2014–30.4.2015

n. 2 000 kävijää sivuilla kuukausittain

Käy tutustumassa www.seniori365.fi

Seniori365.fi-konsepti on valmis levitettäväksi myös Espoon ulkopuolelle jopa kansainvälisille markkinoillekin. Myös muiden alueiden seniorit voisivat hyötyä vastaavanlaisesta palvelusta. Vain taivas on rajana siinä, millaisia sisältöjä Seniori365.fi-sivustolle voidaan kehittää ja minne kaikkialle palvelukonseptia voidaan laajentaa.

Tehdään yhdessä hyvinvointia espoolaisille senioreillemme!

LÄHTEET:

Espoon kaupunki: Täyttää elämää ikääntyneenä. Espoon ikäpoliittinen ohjelma 2009–2015.

Espoon kaupunki: Elinvoimaa ikääntyneille kehittämisohjelma. Saatavissa: <http://espoo04.hosting.documenta.fi/kouks/2013281855-8-1.PDF>

Finlex: Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 2012

Lehto, Paula & Leskelä, Johanna (toim.) 2011: Interaktiivinen HyvinvointiTV® ja käyttäjälähtöiset ePalvelut. Turvallinen Koti -hankeen loppuraportti.

Moritz, S. 2005: Service Design – Practical access to an evolving field. Saatavissa: <http://www.stefan-moritz.com/>

STM: Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2013:11. Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi.

Wulfen, Gijs van 2011: Creating Innovative Products and Services. The Worth Innovation method.

Wulfen, Gijs van 2013: The Innovation Expedition. A visual toolkit to start innovation.

Yläkulma: Tavoitteena terve ikääntyminen. 2013. Saatavissa: <http://www.stm.fi/ylakulma/artikkeli/-/view/1871128>

AKTIIVISUUTTA ELÄMÄÄN -HYVINVOINTITAPAHTUMAT – HYVÄÄ OLOA KAIKILLE

Pia Kiviharju, Laurea-ammattikorkeakoulu

Katri Savolainen, Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia

Tuula Povoljajeff, Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia

Aktiivisuutta Elämään -hyvinvointitapahtumat ovat tukeneet hyvin InnoEspoo-projektin tavoitteita, kuten innovatiivisten palveluiden tuottamista espoolaisille, koulutusorganisaatioiden yli ulottuvaa yhteistyötä ja yhteistyömallin kehittämistä sekä yrittäjyyden ja pk-yritysten toiminnan tukemista. Tapahtumat ovat tuottaneet yhteisöllisessä prosessissa hyvinvointiosaamisen kehittymistä niin opiskelijoille kuin muillekin projektissa toimijoille ja ennen kaikkea hyvää eloa espoolaisille. Tapahtumakonseptien kehittämisen siemeninä ovat olleet Laurean kehittämispohjainen oppimismalli LbD, palvelumuotoilun teorialat ja työkalut ja tapahtumarkkinoinnin teorialat. Toiminnan tuloksena on saatu aikaan pysyviä toimintakonsepteja ja huikeita hyvinvointikokemuksia, jotka ovat koskettaneet kaikkia. Kokemusten innoittamina eri ryhmille suunnatut hyvinvointitapahtumat tulevat jatkumaan vuosittain.

Täyttä elämää espoolaisilla ikäihmisillä

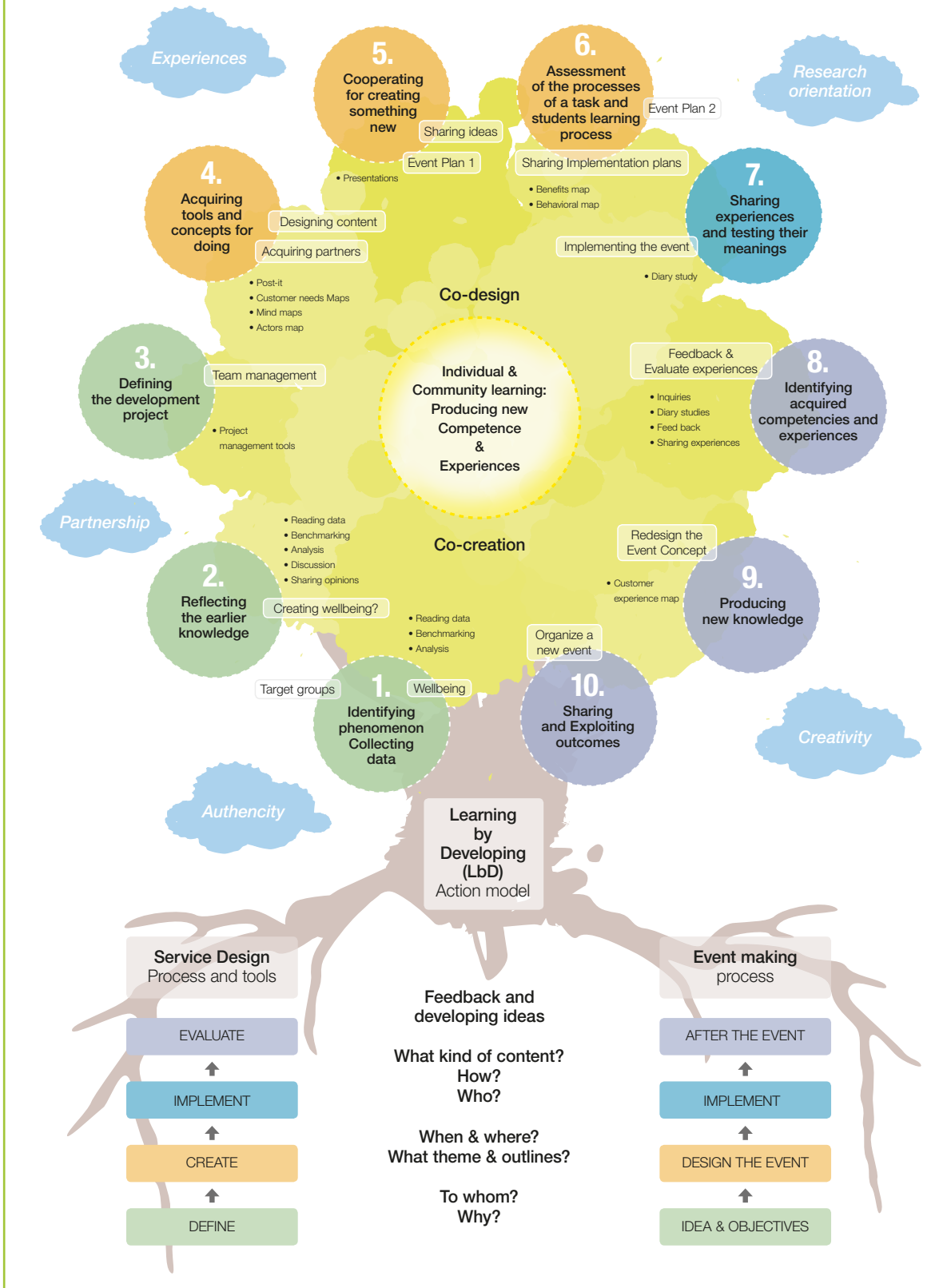
”Täyttä elämää ikääntyneenä” on Espoon kaupungin motto Espoon ikääntymispoliittisessa ohjelmassa. Ohjelman viesti on selkeä: espoolaiset haluavat pitää elämänsä omilla käsissä ikääntyneinäkin ja osallistua itselleen merkitykselliseen toimintaan. Espoon kaupunki on luonut erinomaiset edellytykset espoolaisten ikäihmisten voimaannuttamiseen sekä yhteisöllisyyden ja aktiivisuuden tukemiseen tarjoamalla monipuolista toimintaa ja ohjausta erilaisiin tarpeisiin. Espoossa on paljon luonnollisia kohtaamispaikkoja ikääntyneille, kuten esimerkiksi palvelukeskukset ja erilaiset liikunta- ja kulttuuripaikat, jotka mahdollistavat ohjatun ohjelman lisäksi myös vapaamuotoisen juttu- ja kerhotoiminnan itseohjautuvasti. (Täyttä elämää ikääntyneenä. Espoon ikääntymispoliittinen ohjelma 2009–2015.)

Hyvinvointidesign! Mitä ihmettä se on?

World Design -vuonna 2012 alettiin puhua hyvinvointidesignista. Myös hyvinvointia voi muotoilla, ei vain esineitä. Hyvinvointidesign käsittää arjen erilaisia ratkaisuja ja palveluja, joilla jokapäiväistä arkielämää voidaan muovata asukkaiden iloksi ja hyödyksi. Espoon kaupunki haluaa luoda uutta hyvinvointidesignia yhdessä asukkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa ja innovoida uusia palveluja, joiden tehtävänä on helpottaa, ilahduttaa ja rikastuttaa arkea. (Espoon kaupunki 2011, Laurea 2012.) Hyvän elämänlaadun tekijöinä tunnustetaan turvallisuuden, terveyden, mielenterveyden ja toimintakyvyn ylläpitäminen. Ikäihmisillä näiden ylläpito ja edistäminen on tärkeä osa itsenäistä elämää ja kotona selviytymistä. (Lehto & Leskelä 2011.) Hyvinvointia voi muotoilla palvelumuotoiluteorioiden avulla.

Active Life Events are based on the Event making process, Service Design – and Learning by Developing (LbD) models

Aktiivisuutta Elämään- tapahtumat perustuvat tapahtumamarkkinoinnin ja palvelumuotoilun teorioihin yhdistettynä Laurea opiskelijoiden kehittämällä oppimisen (LbD)- malliin

jektityö-, organisointi-, johtamis-, markkinointi- ja verkostoitumistaitoja. Eli kaikkia niitä osaamisia, mitä tarvitaan työelämässä toimimiseen ja joita ei opita luokkahuoneissa. Tämä on aitoa palvelumuu- toilua Living Lab -ympäristössä, eli opiskelijat oppivat yhdessä työelämän ja alueen asukkaiden kanssa.

Tapahtumien tärkeä yhteistyökumppanitaho oli Espoon kaupungin palvelukeskukset, joihin ensimmäistä kertaa vietiin näin laaja hyvinvointitapahtuma- kokonaisuus oppilastyötoteutuksena. Espoon kau- pungin vanhuspalveluiden kotihoidon palvelupääl- likkö Leena Westerlund toteaa:

”Espoolle opiskelijayhteistyö on erittäin arvokasta toimintaa. Tulevat terveys- ja hyvinvointialan ammat- tilaiset pääsevät perehtymään jo opiskeluaikanaan ikäihmisten terveyden ja hyvinvoinnin teemoihin. Vuorovaikutus on kaksisuuntaista: senioreiden osaa- minen, kokemus ja voimavarat rikastuttavat opiske- lijoiden elämää, ja opiskelijat toisaalta voivat tuottaa hyvää oloa senioreille, kertoa ajankohtaisista terveys- ja hyvinvointipalveluista ja esitellä viimeisimpiä hy- vinvointiteknologian tuotteita ja palveluita, jotka voivat helpottaa arjen toimintoja kotiympäristössä.

Opiskelijoiden järjestämät hyvinvointitapahtumat ovat tärkeä osa espoolaisille senioreille suunnattua aktiivista ohjelmaa. Ikäihmiset saadaan toimimaan yhdessä ja osallistumaan. Yhdessä tekeminen ja ko- kemusten jakaminen toisten kanssa tuo virkistävää ja aktivoivaa vaihtelua ikäihmisten arkeen.”

Palvelukeskustapahtumien projektipäällikkönä toimi Laurean hoitotyön opiskelija Annamari Laitinen. An- namarinkin kokemukset muun palautteen lisäksi antavat meille uskoa siihen, että teemme oikeita asioita sekä opiskelijan osaamisen kehittämiseksi että an- tamalla oman panoksemme alueen kehittämiseen paremmaksi paikaksi olla ja elää hyvää elämää.

”Aktiivisuutta Elämään Senioreille -tapahtumat olivat loistava tilaisuus opiskelijoille harjoitella opitun teo- riatiedon soveltamista käytäntöön. Opiskelijat pääsi- vät suunnittelemaan toteutuksensa, jossa heidän tuli huomioida kohderyhmä eli seniorit ja kohderyhmään liittyvät seikat. Itse tapahtumassa opiskelijat harjoit- tivat sekä kliinisiä taitojaan että kädentaitojaan ja ohjausta aidoissa asiakaskohtauksissa. Vuorovaiku- tus oikeiden asiakkaiden kanssa on paras tapa oppia. Harjoittelu aitojen tilanteiden parissa antaa

opiskelijalle rohkeutta ja varmuutta omista taidoista. Tapahtuman ilmapiiri oli rento, mikä teki oppimisesta entistäkin mukavampaa. Oli hauskaa työskennellä ryhmässä ja tutustua uusiin kanssaopiskelijoihin!”

Tapahtumasta saimme hyvää palautetta ja loistavia vinkkejä tapahtuman kehittämiseksi. Erilaiset ter- veydentilaa mittaavat testit ja niiden tulokset olivat erityisen suosittuja ja herättivät paljon keskustelua. Mielestäni tapahtuma palveli sekä senioreita että opiske- lijoihin tasavertaisesti. Tämänkaltaisten tapahtu- mien avulla pystymme tukemaan omalta osaltamme senioreiden hyvinvointia olemalla yhdessä sekä tar- joamalla tietoa ja erilaisia terveysvinkkejä. Samalla opiskelijat pääsevät soveltamaan käytännön asioita aidoissa vuorovaikutustilanteissa. Saatua kokemus- tukea opintoja ja valmistaa tulevaisuuden haasteisiin valmistumisen jälkeen.”

Itse senioreilta kerätty palaute oli pelkkää kiitosta, mutta hyviä kehittämisideoitakin saatiin. Niitä hyö- dynnettiin tulevien tapahtumien suunnittelussa. Pal- velukeskustapahtumassa vierailut rouva 77v toteaa- kin:

”Olemme täällä olleet ihan otettuja, että te nuoret olette meille kaikkea tällaista hyvää ohjelmaa ja hem- mottelua järjestäneet.”

”Voima olkoon kanssamme”

Neljän vuoden aikana toteutettiin yhteensä yli 50 Aktiivisuutta Elämään- hyvinvointitapahtumaa ja yli 1200 opiskelijaa osallistui tapahtumien tekemiseen ansaiten yli 4000 opintopistettä. InnoEspoo-projektin aikana saatiin opinnäytetöinä kehitettyä konseptit hyvinvointitapahtumien järjestämiselle sekä palvelukeskuksissa että koulujen kampusympäristössä. Opinnäytetöiden taustamateriaalina olivat kymmenet aikaisemmat hyvinvointitapahtumien palautteet ja kerätyt palvelumuotoilukokemukset, jotka toimivat pohjamateriaaleina vuoden 2014 tapahtumien suunnittelulle ja konseptikehitykselle. Lisäksi tietoja ja kokemuksia käytettiin hyväksi www.seniori365.fi:n kehittämistyössä.

Opiskelijat ja ohjaajat olivat tyytyväisiä kokemuksiinsa, ja rohkeus lähteä mukaan uusiin haasteisiin on selkeästi havaittavissa. Paras palkinto kaikille on kuitenkin yhteisen hyvän tekeminen ja kokemuksista oppiminen. Yhdessä tekemisessä on SE VOIMA, johon liittyy rohkeus, parantaminen, hyväntahtoisuus, myötätunto ja elollinen energia jo Star Warsin Jedi-enkin mukaan. ”May the force be with you”, kuten Laurean fysioterapiaopiskelija totesi tehdessään puristusvoimatestausta 81-vuotiaalle herralle.

LbD-mallissa eri toimijoiden oppiminen tapahtuu prosessina ja vuorovaikutuksessa, jonka tavoitteena on uuden osaamisen tuottaminen yhteistyönä aina suunnitteluvaiheesta tulosten arviointiin. Malli perustuu viidelle ulottuvuudelle, jotka ovat autenttisuus, kumppanuus, kokemuksellisuus, luovuus ja tutkimuksellisuus. Autenttisuus tarkoittaa aitoa työelämälähtöisyyttä, kumppanuus avointa ja jatkuvaa vuorovaikutusta, luovuus taas tuottaa uutta osaamista ja tutkimuksellisuus tarkoittaa tutkitun tiedon kriittistä hyödyntämistä. Arviointia tapahtuu koko prosessin ajan erilaisten projektituotosten kautta.

(Raij 2007, Raij & Niinistö-Sivuranta 2011)

LÄHTEET:

Espoon kaupunki 2011: Muotoilua kaikkien iloksi. Tehdään Espoosta vieläkin parempi kaupunki. Saatavissa: http://www.espo.fi/fi-FI/Sosiaali_ ja_ terveyspalvelut/Muotoilua_ kaikkien_ iloksi_ tehdään_ Espoos%28862%29.

Laurea-ammattikorkeakoulu 2012: WDC vuoden hyvinvointide-sign-materiaalit.

Lehto, Paula & Leskelä, Johanna (toim.) 2011: Interaktiivinen HyvinvointiTV® ja käyttäjälähtöiset ePalvelut. Turvallinen Koti -hankeen loppuraportti.

OPPIPOPAPPI: OPPILAITOSTEN YHTEINEN OPPIMISTILA VIETIIN IHMISTEN KESKELLE – KAUPPAKESKUKSEEN

Jouko Kivimetsä, Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia

OppiPopappi on ollut InnoEspoo-projektissa yksi esimerkki ”lojuvien resurssien” käyttöönotosta pop-up-yritystilaksi, yrittäjyyden oppimisalustaksi ja alueen elinvoimaa lisääväksi monitoimikylätaloksi.

Koeprojektissa muunnettiin Espoon keskuksen Entressen kauppakeskuksessa 270 neliön pitkään tyhjänä ollut myymälätila kahden ja puolen kuukauden ajaksi

- oppilaitosten yrittäjyyden ”luokkahuoneeksi” ja toiminnan näyteikkunaksi
- startup -yritysten ilmaiseksi testimarkkinointi-, valmennus- ja verkottumistilaksi
- Espoon keskuksen pop-up-kylätaloksi
- kauppakeskuksen olohuoneeksi

Tavoitteita

Tavoitteena oli tuotteistaa kevyin kuluihin hallinnoitua ja kalustettua oppimisympäristöä, joka toimisi missä tahansa väliaikaisesti vapaissa kauppakeskustiloissa tai taantuvissa keskuksissa, jotka kuitenkin ovat keskellä asutusta. Yritystoiminnan testaaminen ja oppiminen haluttiin viedä keskelle ostoaikeisia, heterogeenisiä ihmisvirtoja. Paikassa testattiin, miten tällainen konsepti voidaan kalustaa ja organisoida minimaalisilla resursseilla nopeassa aikataulussa, miten tila toimii erilaisten verkostojen törmäytystilana ja tehdä jatkokehitystä siitä, miten kauppakeskusten tyhjillään olevia tiloja voidaan kehittää hyödyllisiksi ja elämyksellisiksi pop-up-olohuoneiksi.

Miten toiminta saatiin pystyyn?

Toiminnan koordinoijana oli InnoEspoo-projektin puitteissa Omnian ammattioppilaitos apunaan Laurean ammattikorkean opinnäytetyöopiskelijoita. Myös Aalto-yliopiston Pienyrityskeskusten asiakkaat saivat hyödyntää tiloja. Pilotin aikana päivittäinen tilan avaaminen ja valvonta annettiin Coreorient Oy -yritykselle, joka testasi paikassa uusia palveluja

PiggyBaggy -toiminnassaan. Yritys palkkasi tähän toimintaan kaksi Omniasta valmistunutta työtöntä nuorta.

Tila kalustettiin oppilaitoksen varastoista kerätyillä käytöstä poistetuilla hyvälaatuisilla kalusteilla ja lahjoitustavaroilla. Omnian Innomerkonomit loivat palvelusivuston blogspot-työkalulla ja avasivat Facebook-yhteisön. Paikkaa mainostettiin alueelle jaetuilla mainoksilla, Omnian ilmoitustauluilla, lehdistötiedotteilla, sissimarkkinointina käytävillä, A-tauluilla, käytäväkuulutuksilla, mukana olevien toimijoiden Facebook-sivuilla ja yrittäjien verkostoissa.

Ihmisten saamiseksi tiloihin kauppakeskuksen käytävältä OppiPopappiin koottiin erilaisia ”houkuttumia”: OppiPopapista sai hakea vapaasti sinne annettuja hyvälaatuisia kirjoja, joita saatiinkin runsaasti ja tarjonta ylitti kysynnän. Kaupunginmuseo toi tilaan näyttelymateriaalejaan ja teki Kuninkaantie-teemaisen tehtäväpolun, jossa pyöreiden mattojen alla oli ”arkeologisia” tehtävärasteja. Maistatustilaisuudet (glögi ja piparit joulun alla sekä yrittäjien tuotemais-tatukset) nostivat selkeästi kävijämääriä.

Kokemuksia osallistuneilta

HYVÄKSI KOETTUA

Opiskelijat vierailivat tiloissa opettajan ohjaamina ryhminä ja tapahtumien yhteydessä (kuten Keksintöviikon innovaattoriesittelyt ja InnoBussi). Opiskelijat tekivät tiloissa projekteja tuntitehtävinä ja ohjelmaa opinnäytetyönä ja harjoittelujaksoina. NY-yritykset myivät erityisesti joululahjoiksi sopivia tuotteita, koska ajankohta oli marras–joulukuu. Tilat soveltuivat kaikkiin näihin tarkoituksiin erittäin hyvin.

Yrittäjille annettiin mahdollisuus esitellä tuotteitaan ja palvelujaan sopimuksella, jonka mukaan he pitivät yhden tunnin ilmaisen yleisöluennon omalta osamaisalueeltaan yhtä toimintapäivää vastaan. Konsepti otettiin vastaan hyvin ja tulijoita oli paljon.

Yrittäjät kiittivät sitä, että OppiPopapissa syntyi uusia yhteistyöverkostoja muiden yrittäjien kanssa ja että he saivat valmennusta toimintaansa sekä muilta yrittäjiltä että projektihenkilöstöltä.

Toistuvasti tulleet yrittäjät saivat parempia myyntilukuja erityisesti silloin, kun myynnissä oli laajan kohderyhmän tuotteita, kuten lasten vaatteita. Erityisen hyvin konsepti toimi uusien tuotteiden ja palvelujen testimarkkinoinnissa ja palautteen keräämisessä.

Kylätalotoimintoihin osallistuivat erityisen aktiivisesti iltapäivisin seniorit, jotka ovat kaivanneet yhteistä puuhatilaa tavallisten kokoontumistilojen lisäksi. Aamupäivisin tilaa hyödynsivät mielellään lastenvaunujen kanssa kulkevat nuoret äidit. Heille tarjottiin ohjattua jumppaa, musatuokioita ja vauvahirontaa.

Coreorient Oy:n erityiskonseptien kehittäminen

CoreOrient testasi tilassa kolmea uutta palvelua:

- kauppakassien keräyspalvelu koko keskukselta
- pysäköinti koko päiväksi kauppakassien keräyspalvelujen käyttäjille (normaalisti kolmen tunnin rajoitus)
- kauppakassien kotiintoitimitus

Tämä toiminto oli konseptissa tärkeä, koska se mahdollisti tilan ylläpidon ja infopisteen pitämisen. CoreOrient onnistui konseptiensa kehittämisessä ja oli itse tulokseen tyytyväinen. Kuljetushalukkaiden vapaaehtoisten rekrytointi onnistui tavoitteen mukaisesti. Halukkaita kauppakassipalvelun käyttäjiä ilmaantui Facebook- ja käytävämarkkinoinnista huolimatta (ilmeisesti kokeiluajan lyhyden vuoksi) vain vähän. Käyttäjät kokivat konseptit kuitenkin kiinnostavina ja jatkokehityksen arvoisina.

HAASTEITA JATKOKEHITYKSESSÄ HUOMIOITAVAKSI

Kauppakeskuksen kävijämäärät olivat melko vähäiset jopa joulumyynnin aikana. Konseptin toimiminen erinomaisesti edellyttäisi suurempaa määrää kävijöitä ja siten potentiaalisia asiakkaita yrittäjille ja osallistujia työpajoille.

Yrittäjien ja yhteistyökumppanien kanssa kommunikointia täytyy kehittää. Yhteinen uuden kehittäminen on haastavaa, kun odotukset ja tavoitteet ovat erilaisia: heti alkuvaiheessa tulisi viestiä selvästi, mitä keneltäkin odotetaan ja mitä heille tarjotaan vastineeksi. Erityisesti vastuun jakaminen markkinoinnissa oli keskeinen haaste.

Mitä oppeja jäi OppiPopapista?

OppiPopappi -malli toimi lähtökohdiltaan hyvin, varsinkin kun ottaa huomioon, että aikajänne tilan tarjoamisesta sen aukaisemiseen oli vain puolitoista kuukautta. Myöhemmin tämän mallinnuksen jälkeen aikataulu voi olla puolitoista viikkoa, koska käytännöt ovat selvät, yhteistyökumppanit ja sidosryhmät tietävät mitä tavoitellaan ja tarpeisto on varastoitu valmiiksi seuraavaa käyttöä varten.

Hankkeesta opittiin paljon jatkoa varten. Kauppakeskus jäi kaipaamaan järjestelyä, ja useiden kauppakeskusten kanssa on jo puhuttu vastaavanlaisesta kokeilusta. Testattu konsepti on mahdollista toistaa suhteellisen pienillä kuluilla ja paremmin osana opetus-suunnitelmia. Erityisesti ammattiopisto ja aikuisopisto voisivat hyödyntää tämän tyyppisiä tiloja vielä enemmän. Esimerkkinä voidaan mainita kondiittorit, jotka tekivät purkamista odottavissa tiloissa yrittäjyysopintoihinsa liittyviä suorituksia vielä alkuvuodesta 2015 tilan varsinaisen sulkemisen jälkeen.

www.oppipopappi.blogspot.fi ja FB Oppipopappi

TRÄSKÄNDAN KARTANOSSA OPITTIIN JA TEHTIIN HISTORIAA YHDESSÄ

Jouko Kivimetsä, Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia

Träskändan kartanon osaprojektissa oli tavoitteena luoda uutta yritystoimintaa ja alueellista elinvoimaa "lähes tyhjältä" eli pienellä budjetilla ja "lojuvien resurskien" käyttöönotolla yhdistämällä ammattioppilaitoksen ja ammattikorkeakoulun opiskelijoiden ja paikallisten pienyritysten voimavaroja.

Träskändan kartano Järvenperän kaupunginosassa oli ollut lähes tyhjiällä jo seitsemän vuotta. Kartanon ympärillä on hieno puistoalue, joka on ollut vähäisessä yleisökäytössä. Yritysten ja kaupunginosan yhdistysten kanssa päätettiin järjestää tapahtuma, jossa elävöitetään kartanon aluetta ja luodaan uusia mahdollisuuksia mikroyrittäjille erityisesti luovilla aloilla. Samalla haluttiin aktivoida Espoon kaupungin omia yksiköitä kuten ympäristö-, museo- ja kirjasto-toimea sekä kartanoa hallinnoivaa Tilakeskusta kehittämään palvelujaan kartanon alueilla.

Kartanon historiasta saatiin vetovoimainen teema yhteistoiminnalle, sillä 16.9.2013 tuli kuluneeksi 150 vuotta kartanon aikaisemman emännän Aurora Karamzinin eleganteista yksityisjuhlista Keisari Aleksanteri II:n valtiopäivävierailun kunniaksi. Tämän teeman ympärille voitiin alkaa suunnitella kokonaisia teemaviikkoja ja yhdistää eri toimijoita luontevasti projektiin. Toimintaan pyrittiin aktivoimaan mukaan kuvataiteilijoita ja käsityöyrittäjiä tuotteineen, puistossa toteutettavissa olevia viihde- ja matkailupalvelutuottajia, antiikkiesineiden kauppiaita ja muita historiateemaisia palveluntuottajia. Lisäksi mukaan pyydettiin myös paikalliset toimijat ja kaupungin osastot sekä pienyrittäjiä.

Juhlaviikon valmistelut ja monet tapahtumat

Juhlaviikon kärkitapahtumina olivat sunnuntaina 15.9.2013 pidetty avoimien ovien päivä erityisesti alueen asukkaille sekä kutsuvierastilaisuus historiallisena maanantaipäivänä 16.9.2013 kartanon tulevaisuudesta päättävälle valtuuston jäsenille ja virkamiehille sekä kartanon kehittämisestä kiinnostuneille.

AVOIMIEN OVIENTÄMÄN VALMISTELU JA OHJELMA

Ryhmä Omnian puhdistusalan opiskelijoita siivosi yli seitsemän vuotta pölyttymässä olleen kartanon yläkerran toimintatilaksi taidenäyttelyä ja kädentaitoras- teja varten. Espoon kuvataiteilijat ry järjesti tiloihin viiden jäsentäiteilijan yhteisnäyttelyn. Lisäksi mukaan tuli yrittäjä töineen InnoOmniasta ja eräs maahanmuuttajataiteilija laittoi omat työnsä näyttel- le ensimmäistä kertaa Suomessa. Tapiolan kirjasto toi paikalle kirjastopyöränsä, josta sai lainata kartano- historia-aiheisia kirjoja modernisti kännykällä. Kau- punginmuseo antoi lainaksi aurinkovarjoja ja viuh- koja. Alueen Aurooran seurakunta teki palvelutalonsa lounasravintolaan Aleksanterin juhlamenun ja mark- kinoid samalla tapahtumaa. Asukasyhdistys yhdisti päivään omat syyspäivänsä ja jakoi pari tuhatta mai- nosta postiluukkuihin. Omnian Innomerkonomit kiinnittivät opasteita tuloväylille ja ohjasivat kiinnos- tuneita oikeaan osoitteeseen.

Alueyhdistykset toivat grillimakkar- ja kahvipisteen- sä, lasten askartelunurkkauksen, alueensa kädentaita- jien myyntipisteen ja torvisoittokuntansa. Partiolaiset pitivät vohvelipistettä. Pienyritykset tuottivat mak- sullisia poniratsastuksia ja kärryajeluja puiston ympä- ri, villivihannesten keräämisnäytöksiä, Aurora Ka- ramzin -opastuksia. Fida stailasi kartanoa myynti- tuotteillaan ja piti kauppaa alkuperäisessä kirjastossa.

Avoimien ovien päivässä kävi yli 2 000 henkeä. Myyn- tipisteet työllistivät noin 20 miestyöpäivän verran klo 11–18 välisenä aikana. Fida myi enemmän kuin myy- mälässään normaalisti yhden päivän aikana. Yhteis- työkumppanit olivat 90 %:sesti tyytyväisiä myyntiin- sä, jotkut erittäin tyytyväisiä. Yhteisalustan käytöstä ei peritty vuokraa osallistujilta. Projektin kulut olivat alle 1 000 euroa tämän päivän osalta. Avoimien ovien päivän järjestelyissä verkostoiduttiin laajasti, ja itse tapahtuman tunnelmaa kohotti mainio aurinkoinen sää.

HISTORIALLISEN MAANANTAIN JUHLA

Historiapäivän valmistelussa oli mukana yrittäjiä, opiskelijoita ja asukasyhdistyksen väkeä. Suunnittelu aloitettiin kokoontumalla Omniaan yhteiseen pala- veriin ja pohdintoja jatkettiin yhteisellä museokäyn- nillä, jossa kuunneltiin asiantuntijaluento Aurora Karamzinista, Aleksanteri II:n juhlapäivän ohjelmas- ta, menusta, vaatetuksesta ja juhlamenoista. Näiden tilaisuuksien pohjalta Laurean kaksi restonomiopis- kelijaa teki juhlailtaa varten toimintasuunnitelman opinnäytetyönä ja yksi opiskelija turvallisuussuunni- telman. Omnian kaksi kokkiopiskelijaa rekonstruoi historiatietojen pohjalta näyttötutkintona juh lame- nun. Innomerkonomeja koulutettiin tarjoilijoiksi ja muiksi puhenkilöiksi juhlaan. Omnian liikuntaoh-

jaaja opetti vapaaehtoisille Omnian ammattiopistolaisille Jane Austen -elokuvien tyyppisiä tansseja juhlaan.

Historiapäivä oli osallistujille erittäin vaikuttava ja onnistunut kokemus. Monet kartanon kohtalosta päättävät henkilöt kävivät kartanossa ensimmäistä kertaa ja näkivät omakohtaisesti sekä elämyksellisesti kuinka hienossa käytössä paikka voisi olla, jos sen ei anneta raunioitua ja joutua ilkeiden kohteeksi. Erilaiset toimijat saivat uskoa siihen, että kartanon elvyttäminen on kannattava teko. Kaupunki on sittemmin osoittanut kartanon korjaukseen määrärahoja, ja sen peruskunnostus alkaa kesäkuussa 2015. Yhteistyö Omnian ja Laurean kanssa sujui erinomaisesti.

Yhteistoiminnalla elinvoimaa alueelle

Kaikki mukana olleet hyvinkin erilaiset organisaatiot olivat motivoituneita ja sitoutuneita yhteiseen tekemiseen. Tiloissa toimiva iltapäiväkerhokaan ei suuresti häiriintynyt järjestelyistä, vaan henkilökunta halusi tukea kartanon suojelua edesauttavaa projektia.

Kaupungin organisaatiot, yritykset, järjestöt, seurakunnat, asukasyhdistykset ja oppilaitokset kaikki yhdessä tuntui ehkä ajatuksena kaaosmaiselta keitokselta, mutta tavoite oli tarpeeksi selkeä, jokaisella oli oma toimintalohko ja ne yhdessä tuottivat toimivan kokonaisuuden. Lopputulos oli loistava esimerkki tavasta saada tuloksia alueellisesti. Tämän jälkeen isompiinkin hankkeisiin sitoutuminen pitkällä jännteellä onnistuu varmasti paremmin nyt, kun takana on onnistuminen pienimuotoisemmassa pilotissa.

Träskändassa kokeiltua konseptia voisi hyvin toteuttaa uudestaan jossain muussakin pääkaupunkiseudun kartanossa. Historiallisiin kohteisiin liittyy paljon potentiaalia matkailun kehittämiseen erityisesti keskusalueiden ulkopuolella.

HANKKEESSA

OPITTUA

INNOESPOO SOSIAALISTA OPPIMISTA KEHITTÄMÄSSÄ

Leena Alakoski, Laurea-ammattikorkeakoulu

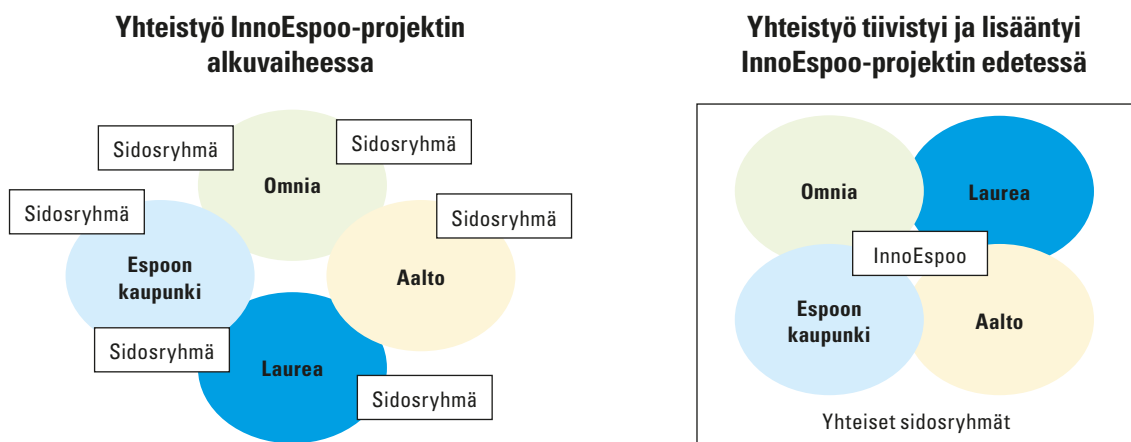
Johanna Lyytikäinen, Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia

Heikki Rannikko, Aalto-yliopiston Pienyrityskeskus

InnoEspoo kehittyvänä yhteisönä

InnoEspoo on yhdistänyt korkeakoulujen ja ammattillisen tekemisen kokeneiden ammattilaisten osaamiseen ja opiskelijoiden kokeilunhaluun. InnoEspoon toimijoista on muodostunut yhteisö kahden vuoden aikana. Sen aktiviteetit täydentävät alueen muita yrityspalveluja ja koulutustarjontaa ja ovat tuoneet opiskelija- ja mikroyrittäjille lisäarvoa vahvalla pedagogisella otteella sekä yhteisövalmennuksilla ja -koulutuksilla. InnoEspoo -projektissa on yhdessä luotu ja

kehitetty yhteisöä Aalto-yliopiston Pienyrityskeskukseen, Espoon seudun koulutuskuntayhtymän Omnian ja Laurea-ammattikorkeakoulun sekä Espoon kaupungin kanssa. Alkutilanteessa tiesimme toisemme koulutusorganisaatioina, mutta rajapinnoilla työskentelyn aikana opimme tuntemaan toistemme käytänteitä, tiivistimme yhteistyötä ja loimme uudenlaisia yhteisöä (Kuvio 1).

Kuvio 1: Yhteisön luominen yhdessä ja käytäntöyhteisöjen rajapinnoilla työskentelyn tiivistyminen

Läpi projektin on jatkunut uusien toimintatapojen kehittäminen ja raja-aitojen madaltaminen projektitoimijoiden välillä. Varsinaisten hanketoimijoiden lisäksi yhteistyöhön on osallistunut joukko muiden koulutusorganisaatioiden ja sidosryhmien edustajia, esimerkiksi Metropolian ammattikorkeakoulu ja Kelloseppäkoulu.

Pedagogisesti voidaan puhua oppimisesta käytäntöyhteisöissä

Wenger (2000) on esittänyt, että käytäntöyhteisöjen rajoilla tapahtuva oppiminen vaatii

- yhteisen mielenkiinnon kohteen, yhteisen tekemisen ja vuorovaikutuksen,
- halun sitoutua yhteisöjen välisiin eroihin ja yhteiseen tekemisalueeseen sekä
- sen, että yhteisössä tulee olla tapoja tehdä reperтуаari ymmärrettäväksi toisille.

Reperтуаareilla Wenger (2000, 229) tarkoittaa käytäntöyhteisön tuottamia yhteisöllisiä resursseja, kuten yhteisiä rutiineja, työkaluja ja tarinoita, jotka ilmentävät yhteisön tietämystä. InnoEspoo-hankkeessa rutiineja ovat olleet esimerkiksi projektitiimin torstaitaapaamiset, työkaluina nettialustat ja tarinoina yhteiset kokemukset.

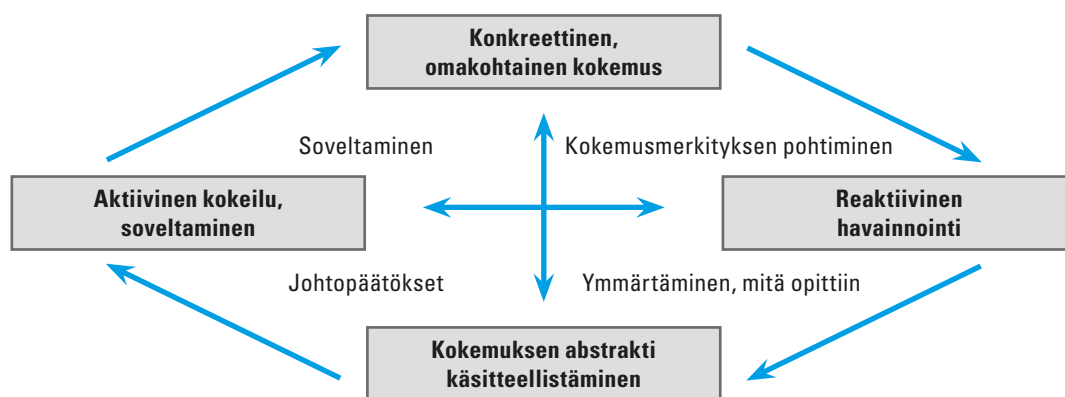
Käytäntöyhteisöjen rajat ovat sekä uusien mahdollisuuksien että vaikeuksien lähteitä (Wenger 2000). Mielenkiintoista oli pohtia yhdessä mahdollisuuksien ja vaikeuksien lähteitä projektin loppuvaiheessa. Yhtenä vaikeutena nähtiin hidas alku, koska konkreettiset kokeilut päästiin aloittamaan vasta lähes vuoden tutustumisen jälkeen. Se osoitti, miten hankalaa oli

toimintojen sovittaminen yhteen ja eri koulutusorganisaatioiden toimintatapojen hyväksyminen ja tunteminen. Myös projektitiimin jäsenten odotukset olivat erilaisia. Opiskelijoiden joustava käyttö projektin aikana ja yrittäjien mukaan saaminen ei ollut helppoa ilman konkreettista tekemistä, jota syntyi osaprojekteissa.

Wenger (2000) on esittänyt, että käytäntöyhteisöjen rajoilla tapahtuva oppiminen vaatii yhteisen mielenkiinnon kohteen. Pohdittaessa todettiin, että yrittäjyyden teema sopii hyvin yhteisen mielenkiinnon kohteeksi, koska sillä saralla tapahtuu paljon kussakin organisaatiossa mutta toisista erillään. Projektitiimi on työskentelyssään nostanut projektisuunnitelmas-ta esille yrittäjyyttä tukevan yhteisön luomisen toiminnan tärkeimmäksi kärjeksi. Akateeminen yrittäjyys muutoin paitsi korkean teknologian startup-yrittäjyydessä on vielä vähäistä, kun taas käsityöammatteissa yrittäjyys on tavallista. Siksi tietojen ja taitojen yhdistäminen koettiin hedelmälliseksi erityisesti Yrittäjästarteissa, Yrittäjien koulutus- ja valmennustilaisuuksissa sekä Espoo Challenge -tapahtumissa.

Sosiaalinen oppiminen

Käytäntöyhteisöissä oppiminen on sosiaalinen prosessi. Ojala (2008) on todennut osaamisen olevan yleensä hajallaan organisaatioissa ja verkostoissa. Organisaation osaaminen edellyttää rakenteita, jotka mahdollistavat ihmisten yhteistyön ja osaamisen jakamisen, siis sosiaalisen oppimisen. Ihmiset oppivat tekemällä, ja he oppivat kokemuksista, onnistumisista ja epäonnistumisista. Yksi kokemusperäisen oppimisen malleista on ns. Kolbin malli (Kuvio 2). Sen

Kuvio 2: Kolbin malli kokemusperäisen oppimisen mallina (Ojala 2008)

ajatus on, että ihminen tarvitsee kanssaoppijoita ja vuorovaikutusta, joten hän oppii toisilta ja opettaa toisia, jolloin syntyy uutta osaamista. Siksi hankkeet eri toimijoihin mahdollistavat uudenlaista, luovaa sosiaalista oppimista.

InnoEspoo-hankkeessa lähdettiin aktiivisesti kokeilemaan erilaisia yhteisiä yrittäjyyden edistämismuotoja kuten Yrittäjästarttia, Espoo Challengea, Osaamista ja oivalluksia -yrittäjävalmennuksia ja InnoVaara-toimintaa sekä lisäksi palvelukehittämistä Espoon kaupungille esimerkkinä hyvinvointitapahdotumat ja Seniori365.fi. Niistä saatiin omakohtaisia kokemuksia. Reflektointia ja havaintoja pohdittiin erityisesti suhteessa osallistujiin, opiskelijoihin ja yrittäjiin eri osaprojekteissa. Se, mitä projektitiimissä opittiin, on osittain vielä refleктоimatta. Oppivan verkoston yhteisen näkemyksen luominen ja sen nopeus ovat haastavia.

Projektitiimissä on opittu luomaan uusia tilanteita ja uutta tekemistä monimutkaisessa toimintaympäristössä. Koska toimintaympäristö käytäntöyhteisöjen ympärillä muuttuu yhä kiivaammin ja yllättävämmiin, on oppiminen jatkuvaa uusiutumista ja sopeutumista tai jopa ennakoivaa mukautumista. Hankeyhteisössä oppimisen on tehnyt vaikeaksi se, ettei sen lopputulemaa ole aina edes tiedetty, kun osaprojektia on aloitettu. Ennakkoon oppiminenkin edellyttää kollektiivisen, intuitiivisen näkemyksen luomista. Siksi intuitiolla on kasvava merkitys oikean oppimissuunnan valinnassa. Intuitio perustuu kokemukseen ja hiljaiseen tietoon, mikä puolestaan korostaa kokeneiden henkilöiden merkitystä hanketiimeissä. Hiljaisen tiedon muuttaminen tietoiseksi vaatii useita pohdin-

toja ja reflektointeja sekä pyrkimystä käytännön kokeiluista ja ymmärryksestä käsitteellistämiseen sekä tutkittuun ja systemaattiseen tietoon. InnoEspoo-hanke on ollut enemmänkin käytännön hanke kuin tutkimushanke.

Sosiaalista oppimista ja konkreettista tekemistä on syntynyt myös oppilaitosten sisällä. Esimerkiksi Laurean Learning by Developing -oppimismalli mahdollisti opiskelijoiden ja yrittäjien yhteistyön, joten hanke on Laureassa rikastanut oppimistilanteita ja työllistänyt satoja opiskelijoita osallistaen heitä toimimaan yhteistyössä eri opintojaksoilla ja opinnäytetöiden tekemisessä yrittäjien tai projektitiimin edustajien kanssa. Omnian ammattiopiston Innomerkonomit ovat osallistuneet eri osaprojekteihin osana laajennettua työssäoppimista.

Yhteenvetona voidaan todeta, että hankkeen tavoitteena on ollut uusien toimintamallien kehittäminen, joiden mukaan yhdessä luotu yhteisö voi toimia jatkossakin. Pidemmällä aikavälillä tavoitteena on, että espoolainen yrittäjyyttä tukeva ekosysteemi näyttäytyisi joustavana ja avoimena yrittäjille ja yrittäjyyttä harkitseville. Tämä edellyttää eri toimijoiden tietoisuutta toistensa tekemisistä, tiedon levittämistä edelleen omissa verkostoissa sekä asiantuntijuuden ja osaamisen jakamista niukkojen resurssien edelleen kiristyessä. Myös uusia yhteistyöhankkeita on suunnitelmassa.

LÄHTEET

- Otala, L. 2008. *Osaamispääoman johtamisesta kilpailuetu.* WSOY, Helsinki.
- Wenger, E. 2000. *Communities of practice and social learning systems.* *Organization articles*, 7(2), 225–246.

INNOESPOO YRITTÄJYYTTÄ TUKEVASSA EKOSYSTEEMISSÄ

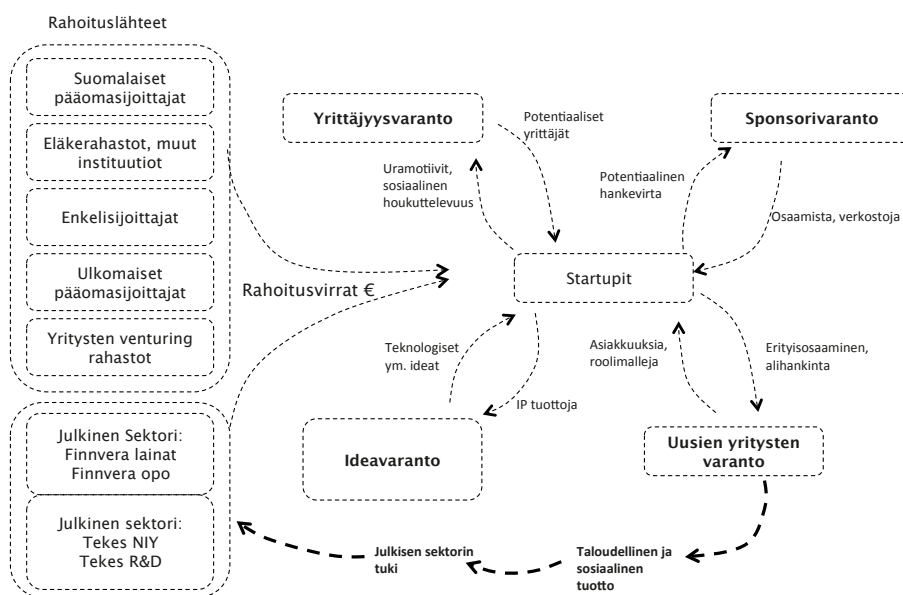
Heikki Rannikko, Aalto-yliopiston Pienyrityskeskus

Eri asteen oppilaitoksilla on keskeinen rooli ns. yrittäjyyden ekosysteemin luomisessa ja kehittämisessä. Toiminnassaan kaikilla oppilaitoksilla on sama haaste: kuinka toimia tehokkaasti mahdollisimman vähillä kustannuksilla. Koska yrittäjyysosaaminen on yleisluontoinen taito/osaaminen, voidaan sen kehittämisessä oppilaitosten välisellä yhteistyöllä saavuttaa etuja. InnoEspoo-hankkeessa kokeiltiin käytännössä, kuinka oppilaitosten rajat ylittävä yhteistyö toimii yrittäjien ja laajemmin ajateltuna koko ekosysteemin kehittämisessä.

Yrittäjyyden ekosysteemiä on havainnollistettu kuviossa 1. Jotta yrittäjyys ekosysteemi olisi elinvoimainen ja kehittyvä, tarvitaan ensinnäkin ”yrittäjyysvaranto”. Jotta tällainen varanto motivaation ja osaamisen omaavia yrittäjiä syntyy, täytyy yrittäjyyden näyttäytyä sosiaalisesti tavoiteltavana ja hyväksyttävänä uravaihtoehtona. Koska uudet yrittäjät tarvitsevat tukea, kuten ”siltaamista” (tärkeiden verkostojen luomista esim. rahoittajiin tai asiakkaisiin) tai ”suojaimista” (väliaikaista rauhaa liikeidean kokeilemiseksi yrityksen perustamisvaiheessa), tarvitaan yrittäjyys-

ekosysteemissä ”sponsorivaranto”. Tämä varanto koostuu yksityisistä henkilöistä ja julkisista tai yksityisistä kiihdyttämöistä, jotka osallistuvat uusien yrittäjien projekteihin rahaa ja/tai täydentävää osaamista tuoden. Kolmas oleellinen elementti yrittäjyys ekosysteemiä on teknologisista ja muista uusista ideoista koostuva ”ideavaranto”. Jotta ideoita syntyy riittävässä määrin, tarvitaan selkeitä kannusteita ja sopimusmalleja, joiden varassa ideoihin liittyvät oikeudet voidaan määrittellä. Neljäntenä oleellisena elementtinä yrittäjyyden ekosysteemissä on rahoituksen tarjonta. Yrittäjyyden rahoitus koostuu pääasiassa yksityisen sektorin kautta tapahtuvasta oman tai vieraan pääoman rahoituksesta. Joissakin tapauksissa tarvitaan markkinapuutteen takia kuitenkin myös julkisen sektorin interventioita. Mikäli yrittäjyys ekosysteemin eri palaset ovat kohdallaan, syntyy lopputuloksena uusia yrityksiä yritysvarantoa kasvattamaan.

Kun esitettyä yrittäjyyden ekosysteemiä tarkastellaan oppilaitosten näkökulmasta, havaitaan, että niillä on erittäin keskeinen rooli systeemin synnyttämisen ja riittävän dynamiikan luomisessa. Ensinnäkin ne kou-

Kuvio 1: Yrittäjyyden ekosysteemin muodostuminen

luttavat ja valmentavat uusia ihmisiä työelämään, joten ne vaikuttavat oleellisesti uuden ”yrittäjyysvarannon” synnyttämiseen. Toiseksi oppilaitoksissa, erityisesti yliopistosektorilla mutta myös AMK- ja ammattiopistotasolla, syntyy tutkimisen ja kehittämisen kautta uusia kaupallistettavia ideoita. Tätä kautta ne vaikuttavat oleellisesti ”ideavarannon” synnyttämiseen. Kolmanneksi opiskelijakunta, jolta puuttuu yrittäjyydessä tarpeellinen käytännön työelämäosaaminen, tarvitsee sponsorointia liikeideoiden testaamiseksi. Eri tason oppilaitokset ovat osa tätä ”sponsorivarantoa” kiihdyttämötoimintojen kautta.

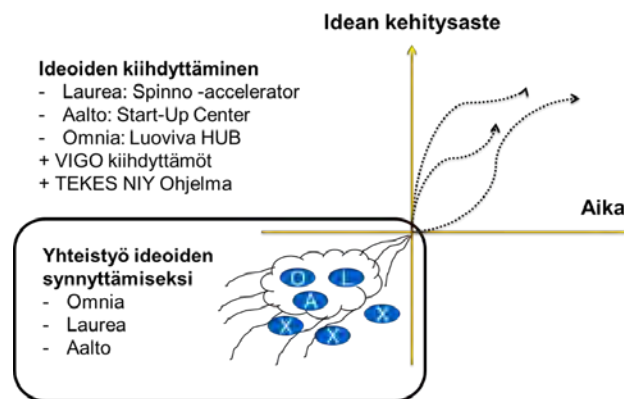
Perinteisesti oppilaitokset ovat olleet itsenäisiä toimijoita yrittäjyyden ekosysteemin kehittäjinä ja sen elinvoimaisuuden ylläpitäjinä yrittäjyysosaamisen, ideoiden synnyttämisen ja sponsoroinnin alueilla. Viimeaikoina eri tahoilla on pohdittu entistä enemmän yhteistyön mahdollisuutta yli oppilaitosrajojen ja -tasojen (esim. HS 29.1.2015). Kehityksen taustalla on taloudellisesti niukkenevat olosuhteet ja sen havaitseminen, että on vaikea määrittää etukäteen, minkälaisista olosuhteista ja minkälaisista taustoista kaupallista potentiaalia omaavat uudet ideat syntyvät. Toisaalta yrittäjyysosaaminen on sovellettavissa eri opiskelualoille, joten siitä voidaan keskustella hyvin oppilaitosrajat ja -tasot ylittävissä ryhmissä.

Nyt kun InnoEspoo-hankkeen toteutus on takana päin voidaankin todeta, että käytännössä hankkeen myötä on pystytty kehittämään yrittäjyyden ekosysteemiä pääkaupunkiseudulla ja erityisesti Espoon alueella. Esimerkiksi Seniori365.fi-palvelun kehittäminen, nuorten Espoo Challenge -leirit ja yrittäjyysvalmennusten onnistunut toteuttaminen monialaisille ja -ta-

soisille ryhmille kertovat siitä, että yhdessä tekemisellä on saatu onnistumisia aikaan. Seniori365.fi -palvelu on auttanut yhdistämään aloittelevia yrittäjiä asiakkaisiin, Espoo Challenge -leirillä on lisätty uusien ideoiden varantoa ja valmennuksilla kasvatettu ”yrittäjyysvarantoa”.

Vaikka yrittäjämäiset asenteet ja osaaminen vaihtelevat henkilöiden välillä, on tärkeää tukea kaikkia mahdollisia polkuja, jotta osaaminen ja ideat saadaan vahvistamaan yrittäjyys ekosysteemin dynamiikkaa, joka ruokkii itse itseään. Onnistumiset houkuttelevat uusia yrittäjiä, mikä houkuttelee uusia sponsoreita. Tämä vastaavasti houkuttelee uusia rahoittajia mukaan, mikä lisää onnistumisen määrää jne. Yksi nouseva suuntaus korkean asteen oppilaitoksissa, minkä avulla saadaan tuettua kaikkia polkuja, on oppiminen tekemisen ja kehittämisen kautta. InnoEspoo-hankkeessa myös tähän asiaan kiinnitettiin huomiota, kun esimerkiksi Laurea-ammattikorkeakoulun oppilaat saattoivat hankkia opintopisteitä oman yritystoiminnan kehittämisen kautta. Tällä tavoin voidaan entistä paremmin henkilökohtaistaa opinnot ja tarjota lähellä työelämää olevaa koulutusta.

InnoEspoo-hanketta voidaan ajatella myös idean kehityksen mukaisessa viitekehityksessä. Kuten kuvio 2 havainnollistaa, on yrittäjyyden edistäminen aivan yrittäjyyden elinkaaren alkupäässä ollut hankkeen keskeinen kohdealue. Vaikka suurin osa hankkeesta syntyneestä yrittäjyydestä ilmenee pienimuotoisena yritystoimintana, voi joukossa olla myös kasvu-uralla lähteviä aihioita, jotka pystyvät työllistämään myös ulkopuolisia henkilöitä. Näitä yrityksiä varten Suomen yrittäjyysjärjestelmä (National System of Entrepreneurship) sisältääkin jo olemassa olevia

Kuvio 2: Oppilaitosten (Omnia, Laurea, Aalto) rooli yrittäjyyden elinkaarella

tukielementtejä kuten Tekesin NIY-ohjelma tai TEM:n Vigo-yrityskiihdyttämöohjelma. Kehitysprosessin alkupää kuuluu luontevasti eri oppilaitosten hoidettavaksi.

Vaikka InnoEspoo-hanke on loppujen lopuksi sujunut hyvin, on matkalla ollut erilaisia haasteita, joiden yli on täytynyt päästä. Haasteita ovat tuoneet esimerkiksi toimijoiden tuntemattomuus toisilleen projektin

alkuaikoina ja organisaatioittain erilaiset toimintakulttuurit sekä eri tavoin ymmärretyt projektitavoitteet. Vähitellen, kun toimijatasolla on opittu tuntemaan toinen toisiaan ja eri organisaatioita, on myös yhteistyö muuttunut luonnollisemmaksi toimintata- vaksi. Yksi keskeinen hankkeen hyöty onkin toimijata- son yhteisön muodostuminen, jota voidaan jat- kossa hyödyntää hankkeissa yrittäjyyden ja palvelui- den edistämiseksi rajat ylittävässä hengessä.

INNOESPOO-PROJEKTI ALUEKEHITTÄMISEN MOOTTORINA

Pia Kiviharju, Laurea-ammattikorkeakoulu
Johanna Lyytikäinen, Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia
Kristiina Erkkilä, Espoon kaupunki

Älykäs erikoistuminen Uudellamaalla

Uudenmaanliiton Älykäs erikoistuminen Uudellamaalla – Aluekehittämisen tutkimus- ja innovaatiostrategiassa 2014–2020 asetetaan tavoitteeksi, että vuonna 2020 Uudenmaan alue on kansainvälinen innovaatiokeskittymä ja innovatiivisten tuotteiden ja palveluiden käyttöönoton edelläkävijä. Tämä tarkoittaa sitä, että alueen osaamista innovaatiotoiminnassa hyödynnetään paremmin, verkostomaisesta toimintatavasta tulee nykyistä selkeämpi ja vaikuttavampi, tutkimus- ja innovaatiotyö on tuottavampaa ja toimintamallit pitkäjänteisempiä. Erilaisilla strategisilla valinnoilla parannetaan innovaatiokyvykkyyttä, alueellista ja kansallista innovaatiojärjestelmää, ylläpidetään korkeatasoista osaamispohjaa ja luodaan myönteistä ilmapiiriä kasvuhaluille ja uusille yrityksille. Tutkimus- ja innovaatiotyön toimintaympäristöjä ovat alueen moninaiset kehittämissympäristöt ja -alustat sekä pilotointi- ja demonstraatioympäristöt. Kehittämisen kärkiteemat keskittyvät alueen keskeisiin vahvuuksiin ja kasvualoihin kuten esimerkiksi hyvinvointiteknologiatuotteisiin ja -palveluihin, hyvinvoivaan ihmiseen, cleantechiin, opetukseen ja oppimiseen sekä digitalisaatioon tutkimus- ja kehittämistyön alustoina. Alueella on kasvua ja lisäarvoa tuottavia vahvuuksia kuten vahva teknologia- ja hyvinvointiosaaminen, vahva käyttäjänäkökulma ja kyky kehittää käytännönläheisiä ja vastuullisia edelläkävijäratkaisuja sekä palvelu- että teknologiainnovaatioissa. Uudella yritystoiminnalla ja yritysten kasvun mahdollistavalla toiminnalla on keskeinen rooli alueen kilpailukykyyn edistämiseksi. Erilaisten yrittäjyyttä tukevien toimijoiden pitää tehdä yhteistyötä, karsia päällekkäisyyksiä ja jopa yhdistää toimintaansa, jotta pk- ja kasvuyrityksiä voidaan palvella kokonaisvaltaisemmin. Julkinen sektori toimii niin mahdollistajana kuin vuorovaikutuksen osapuolena koko verkostolle tässä ekosysteemin kehittämisessä. Tarvitaan innovaatiotyön nykyistä tehokkaampaa fasilitointia, johon liittyvä vuorovaikutus on osa kaik-

kien innovaatiotoimintaan osallistuvien organisaatioiden toimintaa. (Älykäs erikoistuminen Uudellamaalla – Aluekehittämisen tutkimus- ja innovaatiostrategia 2014–2020.)

Yllä kuvattujen tavoitteiden saavuttamiseksi strategiassa ehdotetaan avoimeen ja fasilitoituun yhteistyöhön perustuvan ekosysteemin kehittämistä Uudellamaalla. Tämä pitää sisällään innovaatiotoimijat ja ekosysteemin, jossa nimetyt kärkihankkeet toteutetaan. Toiminnassa keskeistä ovat avoimet kehittämissympäristöt, jotka mahdollistavat erilaiset kokeilut ja pilotit erilaisten kumppanuuksien kuten tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden, yritysten, kolmannen sektorin ja julkisten toimijoiden kesken.

Yrittäjyyttä tukevan kasvualustan kehittäminen on nostettu myös tärkeäksi osaksi Espoon kaupungin strategiaa, Espoo-tarinaa. Keskeisiin haasteisiin pyritään vastaamaan poikkihallinnollisilla kehitysohjelmilla. Yrittäjyyden edistämiseen liittyy erityisesti kehitysohjelma Kilpailukyky, innovatiivisuus ja yrittäjyys, jonka yhtenä hyötytavoitteena on kehittää systemaattisia, strategisia ja jatkuvia yhteistyömalleja yhdessä kaupungin toimijoiden ja innovatiivisten kumppanien kanssa.

Strategiasta käytännön tekemiseen

Miten haasteita tunnistetaan ja mitä haasteita valitaan kehitettäväksi? Espoon kaupunki ja sen koulutuskumppanit tapaavat toisiaan säännöllisesti yhteisten tavoitteiden määrittämiseksi. Erityisen tärkeää yhteisten strategisten tavoitteiden määrittäminen ja yhteistyö on nyt, kun eri alojen rakennemuutokset ja yleinen talouden tila aiheuttavat aiempaa enemmän epävarmuutta kiihtyvällä tahdilla. Koulutuskumppanien, elinkeinoelämän ja julkisen sektorin tulee kye-

tä ratkaisemaan uusia eteen tulevia haasteita. Yksi esimerkki on jatko- ja täydennyskoulustarjonnan lisääminen alueilla, joilla on aiempaa enemmän koulutettuja työttömiä, mahdollisesti tulevia alanvaihtajia, yrittäjäksi ryhtyviä tai siinä kehittämistä haluavia. Koulutuksen tulee sopeutua näihin muuttuviin työelämän tarpeisiin. Yhteistyötä tarvitaan sekä näiden signaalien tunnistamiseen että sopivien työvälineiden valintaan.

Tämän top-down-toiminnan ohella tarvitaan myös InnoEspoon kaltaista toimintaa: ruohonjuuritason kokeiluja, joissa uusia mahdollisuuksia selvitetään, alueen resursseja tunnustetaan ja uusia palveluja kehitetään joustavasti opiskelijoiden ja pienyritysten kanssa. InnoEspoon kaikki alaprojektit ja kokeilut ovat tavalla tai toisella tähänneet juuri tällaiseen kokeilevaan toimintaan. Espoo Challenge -innovaatioleirit, yrittäjyysvalmennukset ja -startit, erilaiset toimintaympäristöt kuten InnoVaara, Träskändan puutarhatapahtuma, Aktiivisuutta Elämään -tapahtumat senioreille, OppiPopappi ja Seniori365.fi-internetpalvelun kehittäminen senioreille ja heidän omallsilleen ovat kaikki tarjonneet mahdollisuuksia yritystoiminnan perustamiseen tai sen kehittämiseen.

Espoolaisen yritystoiminnan tukemisen lisäksi InnoEspoo-projektissa toteutetut konseptit ja kokeilut ovat tuottaneet hyvinvointielämyksiä ja jopa uusia innovaatioita, joista hyötyvät sekä Espoon kuntalaiset että Espoon kaupunki. Espoon ikääntymispoliittisessa ohjelmassa 2009–2015 on asetettu tavoitteeksi sähköisen palvelutorin kehittäminen espoolaisille senioreille. Virtuaalinen kohtaamispaikka www.seniorei365.fi vastaa tähän haasteeseen tarjoamalla yksityisten hyvinvointialan palvelujen tarjoajien tuotteita ja palveluita senioreiden arjen helpottamiseksi ja rikastuttamiseksi. Maaliskuussa 2015 Seniori365.fi-internetpalvelu palkittiin Best Practice 2014 – palveluinnovaatioksi kansainvälisen Design for All Foundationin toimesta. Espoo Challenge -leiri kehitettiin nopeaksi ideointityökaluksi alueellisen kehittämisen haasteisiin. Aktiivisuutta Elämään- ja Träskändan tapahtumat taas tarjosivat uusia elämyksiä ja hyvää oloa Espoon kuntalaisille tarjoten samalla huikeita oman osaamisen kehittämisen mahdollisuuksia aidoissa asiakaskohtaamisissa niitä tuottaneille opiskelijoille, yrittäjille ja järjestöille.

Hyvin varhaisessa vaiheessa projektitiimi nosti kehittämisen kohteeksi yhteisön, joka muodostuu opis-

kelijoista, koulutusorganisaatioiden henkilöstöstä, verkoston yrittäjistä ja Espoon kaupungin toimijoista. InnoEspoossa on onnistuneesti kehitetty tällaista avointa ja joustavaa co-creation-toimintatapaa, jossa yhteisön jäsenet sitoutuvat yhteiseen työskentelyyn, ennakkoluulottomaan uuden kehittämiseen ja joustaviin kokeiluihin. Tähän pioneerihenkeen kuuluu avoimuutta, halua oppia ja kannustaa muita, epävarmuuden sietokykyä, rajojen rikkomista ja rohkeutta tehdä toisin. InnoEspoo-tiimi on ennakkoluulottomasti haastanut niin omat organisaatiot kuin ulkopuolisetkin toimimaan uudella tavalla ja kokeilemaan rohkeasti uusia asioita.

Kumppaneilla on eri alojen opiskelijoita ja asiantuntijoita, erilaisia työskentelytapoja ja tapahtumia sekä valtavat verkostot. Näiden välille tarvitaan InnoEspoon kaltaisen, tiiviisti yhdessä työskentelevän yhteisön toimintaa, jolla on verkostoja löytää parasta osaamista erilaisiin haasteisiin. InnoEspoo-projektissa on opittu hyvin konkreettisesti, että tällaisella yhteistyöllä saavutetaan sekä parempia tuloksia että opitaan kollektiivisesti enemmän.

Ja jatkoa seuraa!

InnoEspoo-projekti on enemmän kuin tämä yksittäinen hanke. Se nähdään toimintaan sitoutuneiden joukossa jo laajempaan käsitteenä monitasoiselle yhteistyölle ja joustavalle kehittämistyölle Espoon kaupungin ja sen strategisten koulutuskumppanien välillä, jotka hankkeen päättymisen jälkeenkin ovat sitoutuneita yhteistyöhön. Pilottiprojektina toimineen InnoEspoo-projektin pohjalta on strategisten kumppaneiden kanssa kehitelty kestävämpääkin InnoEspoo-toimintamallia, jolla voidaan pureutua kaupungin suurten yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisemiseen. Tämä on innoittanut etsimään mallia, jolla haetaan sopivimmat kaupungin sisäiset toimijat sekä ulkoiset kumppanit ja jolla priorisoidaan ratkaisuvaihtoehtoista kaupungin kannalta paras vaihtoehto.

InnoEspoo-projektia voidaan pitää myös Espoo Innovation Gardenin eli Espoon innovaatiopuutarha-mallin pilottina. InnoEspoossa opittua tullaan hyödyntämään tämän yhteistoimintamallin kehittämisessä. Espoo Innovation Gardenin -mallissa osaamista, verkostoja ja toimijoita yhdistetään uusien tuote- ja palvelukonseptien kehittämiseksi ja vientituotteiksi. InnoEspoo-projektissa pilotoitiin yhteistyössä alueen erilaisten toimijoiden kesken palveluinnovaatioiden

kehittämistä palvelumuotoilua ja innovaatioteorioita hyödyntäen sekä laaja-alaista verkostomaista toimintatapaa uusien yrittäjyyskonseptien, tapahtumien ja toimintaympäristöjen kehittämiseksi. Fokus oli ennen kaikkea yhteisössä ja sen voimassa kehittää skaalattavia konsepteja. Co-creation-kulttuurin edistäminen ja osaamisen jakaminen on kaikille osapuolille eli-

nehto luovien ratkaisujen ja uusien liiketoimintamallien kehittämiseksi. InnoEspoo-projektissa on opittu ensi sijassa se, että osaajien verkosto on laaja ja halua yhteiseen tekemiseen löytyy valtavasti. Osaamisen jakaminen on täysin välttämätöntä, jotta Espoosta nousee kansainvälisiä menestystarinoita jatkossakin.

LÄHTEET:

Espoon kaupunki 2012: Espoo-tarina. Saatavissa: https://www.google.fi/search?q=espoon+tarina&ie=utf-8&oe=utf-8&gws_rd=cr&ei=IWvvVKHeE-biywOo54C4CA#

Espoon kaupunki: Täyttä elämää ikääntyneenä. Espoon ikäpoliittinen ohjelma 2009–2015.

Älykäs erikoistuminen Uudellamaalla – Aluekehittämisen tutkimus- ja innovaatiostrategia 2014–2020.

LIITTEET

PROJEKTITIIMISSÄ OVAT HANKKEEN AIKANA TYÖSKENNELLEET

Johanna Lyytikäinen, projektipäällikkö, Omnia
Raija Karioja, toimialapäällikkö, Omnia
Jouko Kivimetsä, kehittämisspäällikkö, Omnia
Kirsi Niskala, projektiasiantuntija, Omnia
Leena Alakoski, lehtori, Laurea (Laurean projektivastaava)
Sari Jääskeläinen, lehtori, Laurea
Tomas Illman, lehtori, Laurea
Pia Kiviharju, aluepalvelupäällikkö, Laurea
Heikki Rannikko, projektiasiantuntija, Aalto-yliopisto (Aallon projektivastaava)
Jorma Pohtola, projektiasiantuntija, Aalto-yliopisto
Ulla Etholén, koulutuspäällikkö, Aalto-yliopisto

OHJAUSRYHMÄTYÖSKENTELYYN OVAT OSALLISTUNEET

Tuula Antola, elinkeinojohtaja, Espoon kaupunki, ohjausryhmän pj
Erkki Pärssinen, toimitusjohtaja, Espoon yrittäjät, vpj
Elina Oksanen-Ylikoski, viestintä- ja kehitysjohtaja, Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia
Auli Vuorela, rakennerahoitusasiantuntija, Hämeen ELY-keskus
Tuula Kilpinen, johtaja, Laurea-ammattikorkeakoulu
Kristiina Erkkilä, kehitysjohtaja, Espoon kaupunki
Sari Dhima, tutkijatohtori, Aalto-yliopisto
Jari Handelberg, tutkimusjohtaja, Aalto-yliopiston Pienyrityskeskus
Antti Piironen, johtaja, Metropolia-ammattikorkeakoulu
Aape Pohjavirta, yrittäjä, Funzi, Aalto-yliopiston Startup Sauna
Marika Paakkala, projektijohtaja, Aalto-yliopisto, Startup Center
Heli Harsunen, opiskelijoiden edustaja, Laurea-ammattikorkeakoulu
Margit Lumia (varajäsen), johtaja, Laurea-ammattikorkeakoulu
Sonja Lovelock (varajäsen), opiskelijoiden edustaja, Laurea-ammattikorkeakoulu

OPINNÄYTETYÖT

Forsberg, I. & Tuoriniemi, A. 2015. Invest for Excel- ohjelmiston hyödyntäminen espooalaisten pk-yritysten talousohjauksessa.

Espoo:Laurea-ammattikorkeakoulu.

Friberg, S. 2014. Opas palvelutalotapahtumien järjestämiseen.

Espoo: Laurea-ammattikorkeakoulu.

Hakala, H-L. & Vistbacka, S. 2014. Concept of wellbeing events: Case: Laurea University of Applied Sciences.

Espoo: Laurea-ammattikorkeakoulu.

Kanerva, O. 2015. Tapahtumakonseptin kehittäminen: Case Innobussi.

Espoo: Laurea-ammattikorkeakoulu.

Karlsson, A. & Taipale, A. 2014. Opiskelijayrittäjyyden edistäminen Laureassa.

Espoo: Laurea-ammattikorkeakoulu.

Lehtonen, T. & Rusanen, E. 2013. Perfect Getaway Oy – ideasta yritykseksi. Espoo: Laurea-ammattikorkeakoulu.

Mämmi, J. 2014 Portaali luovan kulttuurialan pk-yrityksille.

Espoo: Laurea-ammattikorkeakoulu.

Raaska, J. 2014. Ympäristöviestintämateriaalin kehittäminen hotelliasiakkaille - esimerkkinä Ecompter Oy.

Espoo:Laurea-ammattikorkeakoulu.

Salmesvirta, T.2014. Espoolaisten kotona asuvien ikääntyvien ruokapalveluiden kehittäminen.

Espoo: Laurea-ammattikorkeakoulu.

Tiainen, J. & Porkka, E. 2013. Elämyksellisyyttä etsimässä puutarhajuhlien suunnitteluun.

Espoo: Laurea-ammattikorkeakoulu.

Vahtia, V. 2014. Mikrorittäjän tuen tarpeet - Case Espoo.

Espoo: Laurea-ammattikorkeakoulu.

Seniöri 365 –palvelu:

Himänen, L. & Sähramaa, N. 2015. Seniöri365.fi-palvelusivuston kehittäminen.

Espoo: Laurea-ammattikorkeakoulu.

Laakkonen, T. & Kiukas, J. 2015. Seniöri365.fi-verkkopalvelun määrittely InnoEspoo hankkeessa.

Espoo: Laurea-ammattikorkeakoulu.

Ojala, T. 2015. Seniöri365.fi nettipalvelun liiketoimintamallin kehittäminen.

Espoo: Laurea-ammattikorkeakoulu.

Reiman, H-M. 2014. Markkinointiviestinnän suunnittelu Case: Seniöri 365.fi.

Espoo: Laurea-ammattikorkeakoulu.

Suomalainen, T. 2015. Verkkopalvelun käytettävyys seniörikansalaisen näkökulmasta Case: Seniöri 365.fi.

Espoo: Laurea-ammattikorkeakoulu.

Multiprint Oy, Vantaa 2015

